ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V CELJU

»Zasavski tednik« je glasilo SZDL občinskih odborov SZDL Trbovlje, Hrastnik in Zagorje – Urejuje uredniški odbor – Odgovorni urednik Stane Suštar – Naslov: Uredništvo in uprava »Zasavskega tednika«, Trbovlje, Trg revolucije 28 – Telefon 80-191 – Račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-714-1-146 – List izhaja vsako sredo – Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din, mesečna 40 din – Cena izvoda v kolportaži 10 din – Tiska: Tiskarna Časopisnega založniškega podjetja »DELO« v Ljubljani – Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak ponedeljek zjutraj – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Zasavski TEDNIK

Štev. 6 TRBOVLJE, 3. februarja 1960 Cena 10 din Leto XIII

DOGODEK TEDNA

OB ŠTIRINAJSTLETNICI USTAVE

V nedeljo, 31. januarja je minilo 14 let, odkar je Ustavodajna skupščina FLRJ dne 31. januarja 1946 razglasila in objavila narodom Jugoslavije novo ustavo. To je bila pravna registracija ljudske revolucije, ustvarjalen predpis, ki je omogočil nadaljnji razvoj naprednih socialističnih sil. Zato naša ustava ni nekaj stalnega, marveč le temelj za dialektično, gibljivo prilagojevanje nenehnemu razvoju za napredek in ustvarjanje boljše bodočnosti.

Že v teh štirinajstih letih se je mnogo spremenilo, veliko se je predrugačilo, kar vse je bilo posledica hitrega razvoja, novih uspehov in napredka naše družbene ureditve. Najznačilnejša, temeljna poglavja pa so ostala neizpremenjena. Eno izmed teh, ki predstavlja temeljni kamen revolucije, je, da vsa oblast izhaja iz ljudstva in pripada ljudstvu. Prav tako je bistveno načelo o enakopravnosti vseh narodov Jugoslavije, načelo o enakopravnosti žene in njene zaščite kot matere, načelo federativne ureditve ter pravica samoodločbe narodov, načelo političnih svoboščin itd.

To je prva naša ustava, ki zagotavlja jugoslovanskemu človeku vse pravice svobodnega človeka, proizvajalca in samoupravljavca.

Spomin na našo ustavo je zato ob njeni štirinajstletnici še toliko bolj pomemben.

URESNIČEVANJE NAPOTKOV NEDAVNEGA PLENUMA SZDL

POSPEŠENA POT NAVZGOR

Nedavna razširjena seja Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je razpravljala o dveh osrednjih vprašanjih: o nalogah pri izvajanju letošnjega družbenega plana in o organizacijsko-političnih pripravah za bližnji V. kongres SZDL. Razširjeni plenum je naložil delovnim ljudem velike dolžnosti, toda bistvo, in kar ne smemo prezreti, je v tem, da je dejansko razgrnil pred našo skupnostjo velikanske uspehe, ki smo jih dosegli v zadnjem letu naše socialistične graditve. Ti uspehi so tolikšni, da nas upravičeno navdajajo z zaupanjem, in slednjič je moral celo tisti, ki ni naklonjen našemu pospešenemu delu, tisti, ki spremlja ves naš razvoj na stranskem tiru, moral priznati, da veliki uspehi niso sad vročih glav, pač pa prava, živa realnost. Uspehi socialistične graditve so bili prav lani tolikšni, da danes bolj trdno kot kdaj koli zaupamo v našo nadaljnjo rast.

Tovariš Boris Kraigher je v svojih ugotovitvah dejal, da nam izredno uspešno zaključeno gospodarsko leto 1959 omogoča in narekuje, da gremo v leto 1960 z gospodarskim načrtom, ki predvideva zelo velik porast industrijske in kmetijske proizvodnje in ki v zvezi s tem pričakuje tudi višjo raven osebne in splošne potrošnje. Kot druge pa vsi ugotavljamo, da bo zahtevala uresničitev tega načrta velike napore družbenih činiteljev in tudi vsklajeno zavestno politično akcijo naših delovnih ljudi.

To torej pomeni dvoje: ponosni smo na dosežene uspehe naših državljanov, toda v isti sapi moramo biti pripravljeni na še večje napore, ker smo se odločili še za bolj pospešeno pot navzgor, do skupnega cilja. Pospešeno pot pa smo prisiljeni nadaljevati, kajti vsi želimo, da bi jutri, pojutrišnjem, prihodnje leto imeli mnogo več. Že odločitev, da moramo perspektivni plan razvoja gospodarstva doseči v štirih namesto v petih letih, nam narekuje tako pot, in kot kaže, jo bomo tudi dosegli.

Pred nami pa se odpira še neka druga stran našega bodočega razvoja. Začenjamo dokaj strmo pot k avtomatizaciji. Torej na pot, o kateri smo pred leti komaj nekaj slišali, kot obstranski opazovalci. Odločili smo se, da pri nas ne odlašamo s temi stvarmi, ker nočemo zaostajati za splošnim industrijskim razvojem najmočnejših dežel v svetu. Tovariš Boris Kraigher je med drugim povedal, da je za pospeševanje avtomatizacije potrebna intervencija zavestnih družbenih sil. Vse je torej odvisno od ljudi, od njihove vneme in daljnovidnosti. Razvijanje avtomatizacije naj nam omogoči še hitrejši gospodarski vzpon in s tem dosego večjega narodnega dohodka. Avtomatizacija naj nam prinese več dobrin, več dobrin pa večji življenjski standard. Ni dvoma, da bo na tej poti mnogo velikih in malih težav, vse pa bo moč premagati, če bodo zavestne politične sile kos položaju in če bodo znale pravočasno posredovati.

Bližnji V. kongres Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije pa nalaga članstvu večje dolžnosti tudi pri utrjevanju socialističnega razvoja na vseh ostalih področjih družbenega življenja. Bližina kongresa naj sproži povečano dejavnost članov SZDL vsepovsod tam, kjer je njihovo sodelovanje nujno potrebno. Kaže, da je pred nami ena izmed zelo važnih in neodložljivih nalog: namreč krepitev in razširitev vloge osnovnih organizacij SZDL. Osnovna organizacija SZDL je celica politično-družbenega življenja kraja, kjer deluje. To pomeni, da je osnovna organizacija iniciator vsega politično - družbenega udejstvovanja na terenu, kjer živijo ljudje v določeni skupnosti. Od dobrega dela osnovne organizacije je odvisna obveščenost ljudi, njihova akcijska pripravljenost za vsa dela, ki se jih loteva organizacija. — Skratka: plenum Glavnega odbora SZDL Slovenije je naročil občinskim odborom SZDL, naj krepijo moč osnovnih organizacij, le okrepljena osnovna organizacija lahko uresničuje začrtane programe.

Kot je videti, bomo v bližnji prihodnosti vsepovsod tam, kjer že imamo stanovanjske skupnosti, prilagajali osnovne organizacije SZDL tem ustanovam. Stanovanjska skupnost postaja eden izmed najvažnejših centrov družbenega življenja. Zatorej je mesto osnovnih organizacij v tej skupnosti, v pomoč organom skupnosti, kjer koli je to mogoče. Ni dvoma, da bo takšen način dela vodil v bodoče še hitrejše in večje rezulate.

ZOPET SE PONUJA SNEG – ŠKODA, KO JE KONEC ŠOLSKIH POČITNIC. – PRAV ŽIVO JE NA PARTIZANSKEM VRHU PRED POČITNIŠKIM DOMOM RUDARJEV

TEMELJNI KAMEN

Pred dnevi so v okviru praznika indijske republike v državi Bihar na severovzhodu Indije položili temeljni kamen za termoelektrarno Barauni, ki jo bodo gradila naša podjetja. Na slovesnosti je govoril predsednik vlade države Bihar Sinha in dejal, da Indija zelo ceni pomoč Jugoslavije.

PRED V. KONGRESOM SZDLJ

Vključevanje mladih v odbore

Na zadnjih volitvah v nova vodstva osnovnih organizacij Socialistične zveze je v nove odbore kandidiralo znatno več mladih ljudi kot drugekrati. Treba je reči, da so bili v mnogih organizacijah ti mladi ljudje tudi izvoljeni. Tako smo zdaj v situaciji, ko so se nova vodstva osnovnih organizacij SZDL v vseh zasavskih občinah razveseljivo pomladila. V nekaterih organizacijah je prišla v nove odbore kar polovica mladih ljudi, ponekod nekoliko manj. Zgrešeno pa bi bilo zdaj te mlade ljudi prepustiti same sebi. Ena izmed pomembnih nalog vodstev organizacij, zlasti pa občinskih odborov Socialistične zveze je, da mladim ljudem pomagajo. Pomoč je lahko različna. Posebno pa je treba mladim ljudem predočiti vlogo in pomen Socialistične zveze v družbenem življenju, njeno političnovzgojno in drugo poslanstvo ter važnost dela na tem področju. To pomeni, da moramo mladim ljudem pomagati, da bodo spoznali ustvarjalno moč Socialistične zveze in da bodo k tej ustvarjalnosti po svojih močeh pomagali.

Pravzaprav bi morali mladim ljudem omogočiti tudi pregled nad celotno dejavnostjo Socialistične zveze v občini, razvojem družbenega in delavskega samoupravljanja, gospodarjenjem, in sploh vsem družbenim življenjem. Na ta način naj bi spoznali tudi splošno usmerjenost vsega našega dela in hotenja. V osnovnih organizacijah pa bi jih morali konkretno zadolžiti za to ali ono delo, jim pomagati, da bi se lahko uveljavili. Ne bi smeli pozabiti kicati te mlade ljudi na različne seminarje, ki jih organiziramo bodisi za razvoj družbenega upravljanja ali v katere koli druge namene.

Mnoge organizacije Socialistične zveze pa menijo, da so s tem, ko imajo v svojih odborih nekaj mladih ljudi, v tem pogledu že vse storili. Pozabljajo, da imajo možnost pritegniti k sodelovanju še kopico mladine s svoje komisije. Nikjer ni rečeno, da morajo v raznih delovnih komisijah, ki jih osnovne organizacije snujejo za boljše delo na tem ali onem področju, delati samo izvoljeni odborniki osnovne organizacije. V komisije lahko izbirajo ljudi s svojega področja, ki zanje mislijo, da lahko pomagajo pri vsestranskem delu komisij in za napredek določenih področjih družbenega življenja. Zaupajmo tako delo tudi mladim ljudem, pomagajmo jim spoznati, da je sleherno delo, ki pomaga razvijati in izboljšati naš družbeni mehanizem, prav tako važno kot ostale dolžnosti v tej ali oni politični ali družbeni organizaciji.

Sploh bi se morale osnovne organizacije Socialistične zveze bolj usmeriti na pridobivanje mladine za delo, kjer koli je to mogoče. Čemu ne bi osnovna organizacija enkrat ali dvakrat na leto sklicala vseh mladih ljudi, ki so, oziroma ki žive na njenem območju, in se z njimi pogovorila o vsem, kar mlade zanima, hkrati pa bi jim povedala kakšne načrte si je zastavila na tem ali onem področju. Vse to bo samo pripomoglo k boljšemu spoznavanju vloge in uspehov Socialistične zveze.

SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV OLO LJUBLJANA

Franc Popit — novi predsednik OLO Ljubljana

V petek 29. januarja je bila v Ljubljani seja obeh zborov OLO Ljubljana, na kateri so izvolili novega predsednika OLO Ljubljana namesto prejšnjega dr. Marijana Dermastie, ki je odšel na novo službeno mesto. Za novega predsednika je bil izvoljen na predlog odbornika Cirila Falna, ki je v imenu skupine desetih odbornikov predlagal za novega predsednika OLO Ljubljana tovariša FRANCA POPITA, odbornika okrajnega zbora OLO Ljubljana.

Kandidaturo sta oba zbora sprejela z dolgotrajnim ploskanjem, nato pa se je novi predsednik vsem odbornikom zahvalil za iskreno zaupanje.

Na dnevnem redu petkove seje pa je bilo poročilo predsednika okrajnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, tov. Franca Sitarja, o problemih, o dosedanjem delu in pripravah za ureditev ljubljanskega barja. Za ureditev barja bo investirano nad 6 milijard dinarjev ter je ta ureditev predvidena v treh fazah do leta 1970.

PRAVILNIK O ODDAJI STANOVANJ V STEKLARNI

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta v Steklarni Hrastnik so sprejeli pravilnik, ki določa način oddajanja razpoložljivih stanovanj tovarne. Pravilnik določa, da imajo prvenstveno pravico do novih stanovanj: 1. delavci in uslužbenci podjetja z visoko kvalifikacijo, borci NOV, ki so odšli v NOV pred 1. januarjem 1944, ter vojni invalidi NOV; 2. delavci in uslužbenci na visoko kvalificiranih in kvalificiranih delovnih mestih, ki so zaposleni v tovarni več kot 5—10 let, nadalje borci, ki so stopili v NOV po 1. januarju 1944; 3. delavci in uslužbenci na PK delovnih mestih, ki morajo biti zaposleni v podjetju več kot 10 let; 4. vsi ostali, ki so zaposleni v tovarni več kot 5 let.

O dodelitvi stanovanja odloča 5-članska komisija pri delavskem svetu.

OBČNI ZBOR RIBIČEV

Pred dnevi so se hrastniški ribiči zbrali na rednem letnem občnem zboru svojega društva. Dosedanje delo ribiškega društva je bilo zelo uspešno. V njem je organiziranih preko 70 ribičev. Glavno delo ki so ga ribiči kansko leto opravljali, je bila gradnja ribogojnice onkraj Save. Če bi bilo na razpolago dovolj cementa, bi ribiči ribogojnico lahko že letos skončali. V Hrastniku je precej težav z dobrim ribolovom, zato gredo ribiči raje na lov k Savi, kjer so pogoji za to mnogo boljši.

Društvo čakajo letošnje leto še mnoge naloge, ki jih bodo lahko realizirali s skupnimi močmi.

VREME

ZA ČAS OD 4. FEBRUARJA DO 14. FEBRUARJA:

Mraz bo trajal dalje, ponovni vdori mraza iz Rusije se pričakujejo okrog 7. februarja in zlasti okrog 10. februarja. — Nakar bo nekaj dni hud mraz, ki bo sredi februarja popustil. Med 4. in 7. februarjem bo dva do tri dni zaporedoma snežilo. Snežilo bo tudi okrog 10. in 14. februarja.

Dr. V. M.

Samo še 26 dni

1. marca se bodo oglasile spet pesmi mladinskih delovnih brigad na gradbiščih avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« v Srbiji in Makedoniji

1. marca se bodo spet oglasile pesmi mladinskih delovnih brigad na gradbiščih avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« v Srbiji in Makedoniji

Po komaj trimesečnem odpočitku bodo 1. marca 1960 spet zadonele pesmi prvih mladinskih delovnih brigad na gradbiščih avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti«. Po dosedanjih obvestilih bo letošnje leto na gradbiščih avtomobilske ceste 55.000 brigadirjev in brigadirk, 15 gradbenih podjetij pa bo delalo cesto na odseku od Maločišta do Vladičinega Hana. Odsek je dolg 52 km. Izredno težavno delo pa čaka brigadirje na odseku avtomobilske ceste skozi Grdeličko sotesko, kjer bodo zelo obsežna dela povezana z znatnimi težavami hudournikov in neugodne geološke sestave terena. Stabilnost nove avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« bo omogočena na odseku skozi Grdeličko sotesko le z izdelavo velikih opornih zidov. Računajo, da bodo zaradi težavnosti del opravili po vrednosti gradnje samo polovico del v Grdeličkí soteski. odsek sam pa meri 22 km. V Makedoniji bodo gradili 30 km dolgi odsek ceste od Djevdjelije na jugoslovansko-grški meji. Odsek nove avtomobilske ceste v Makedoniji bodo asfaltirali.

Kakor smo že omenili, bo letos gradilo avtomobilsko cesto 55.000 brigadirjev in brigadirk, od tega bo 40.000 mladincev delalo v Srbiji, 15.000 pa v Makedoniji. Do konca meseca februarja bo v 21 mladinskih naseljih vzdolž trase avtomobilske ceste že vse nared za sprejem prvih brigadirjev in brigadirk. V ilustracijo naj samo še navedemo, da bodo na odseku avtomobilske ceste v Srbiji postavili 15 mladinskih naselij, v Makedoniji pa 6. Kakor vse kaže, bodo letos v mladinskih naseljih pograde zamenjali z železnimi posteljami in slamarice z žimnicami, da bi bilo tako bivanje brigadirjev kar najbolj prijetno.

Načrt predvideva, da bo prišlo 1. marca na gradbišča novih 38 mladinskih delovnih brigad: iz Slovenije bo šlo v tej izmeni na avtomobilsko cesto 5 brigad, 3 na odsek v Srbijo in 2 na odsek v Makedonijo.

Od pričetka del nas loči samo še 26 dni. Sprva tiha in plaha pesem brigadirjev in brigadirk bo postajala glasnejša in se bo pred dnevom republike spremenila v en sam vesel radosten krik DOMOVINI.

Prvim slovenskim brigadirjem pa kličemo in jih pozdravljamo z brigadirskim pozdravom: HORUK! (ma)

PIONIRJI OSEMLETKE IZ SVETOZAREVA NA OBISKU PRI GRADITELJIH AVTOMOBILSKE CESTE

Samo od sobote do ponedeljka

SOBOTA. – Lep, sončen in prijeten dan. Mnogi Trboveljčani so tega dne naprtili nahrbtnike na ramena in pohiteli že zgodaj popoldne na naše zasavske planine: Kum, Partizanski vrh in Mrzlico, kjer so v soncu in veselju preživljali prosti dan.

Sicer pa je bilo tudi v dolini prijetno, kajti navsezadnje je bil tudi plačilni dan, ki so ga mnogi »izkoristili«. V kinu Svobode II v Zg. Trbovljah so vrteli ameriški barvni kinoskopski film »Dogodek iz Monte Carla« z Marlene Dietrich in Vittorijem de Sico v glavni vlogi. Kino »Delavski dom« je predvajal ameriški western »Najhitrejši revolveraš zmaguje«, v kinu »Svobode-Zasavje« pa so igrali švedsko komedijo »Nasmeh poletne noči«. – Vse filme si je ogledalo preko 4000 obiskovalcev.

Po uspehih v Trstu in Mariboru se je v soboto popoldne in zvečer predstavil v Delavskem domu domačemu občinstvu veliki zabavni orkester »Svobode-Center« pod vodstvom prof. Mihe Gunzka. V skoraj dvournem zanimivem programu so bila na sporedu dela svetovnih in domačih skladateljev zabavne glasbe. Razen orkestra so nastopili še solisti in pevci: Dore Škoberne, Marijan Korošec, Vladka Gonelli in Jože Grebenc. Napovedovalec je bil Franci Princ.

Okrog pol desetih zvečer so se vrnili z enodnevne ekskurzije po Gorenjski slušatelji mladinske politične šole v Trbovljah. Ogledali so si tovarno »Iskra« v Kranju, kjer so imeli tudi razgovore s predstavniki kranjske mladine in obiskali Jezersko.

NEDELJA: – Tega dne je bila na jamskem obratu rudnika pomembna konferenca članov ZK tega obrata. Konferenci je prisostvoval tudi sekretar ObK ZKS Trbovlje tov. Železnik, ki je v razpravi poudaril pomen dela tukajšnjih komunistov. Konferenca je kritično ocenila delo komunistov na jamskem obratu, predvsem pri razvijanju delavskega samoupravljanja, tolmačenja posameznih problemov med kolektivom in podobno.

Tudi mladi Zadružniki v Trbovljah so v nedeljo pregledali svoje enoletno delo ter sprejeli delovni program za letošnje leto. Lani so imeli mladi zadružniki več poučnih ekskurzij na razna vzorna posestva in pitališča, ogledali pa so si tudi poljedeljski sejem v Novem Sadu. Večina mladih zadružnikov obiskuje kmetijsko gospodarsko šolo ter razne seminarje in tečaje. – Na občnem zboru so izvolili novo vodstvo aktiva mladih zadružnikov in Ljudske mladine. Opazili smo, da so mladi zadružniki resni fantje.

Šahovski drugokategornik Ludovik Opresnik je dopoldne odigral simultanko proti 22 mladim šahistom s trboveljskega rudnika. Po štiriurnem boju so mladi šahisti slavili zmago z 12,5 : 9,5. – Simultanka je bila zelo zanimiva.

PONEDELJEK. – Že zjutraj smo spet dobili sneg. Sicer ga ni bilo kdovekaj, vendar toliko, da se je uresničila vremenska napoved v našem tedniku: »... okrog 1. februarja vpad mraza iz severovzhoda s snegom ...«

V predavalnici Delavskega doma v Trbovljah je bil dopoldne drugi razširjeni plenum občinskega komiteja ZKS Trbovlje, kjer so razpravljali o nekaterih gospodarskih problemih komune v luči II. plenuma CK ZKJ. Poročilo je imel predsednik ObLO Trbovlje Marin Gosak. – V poteku tega plenuma bomo poročali prihodnjič.

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V TRBOVLJAH

Komuna in podjetje naj bo eno

Na sobotni seji LO občine Trbovlje so na seji obeh zborov razpravljali o vrsti vprašanj, ki zadevajo občino in njene volivce. Med drugimi odloki so odborniki sprejeli načrt odloka o začasne finansiranju proračunskih potreb občine za čas od 1. januarja do 31. marca 1960

Odborniki so se seznanili s poročilom sveta za notr. zadeve in splošno upravo, ki je bilo skrbno sestavljeno ter bomo poročilo priobčili v prihodnji številki izčrpneje, tako da bodo volivci vedeli za delo tega sveta, ki je važnega pomena za slehernega občana. Nadalje so sprejeli načrt odloka o določitvi stanarine in najemnine, ki pripada stanovanjskim skupnostim na območju občine Trbovlje. Stanovanjska skupnost sme uporabiti določen znesek samo za kritje svojih stroškov, ki jih ima pri delu, ko pomaga hišnim svetom v upravljanju hiš in njihovih skladov ter pri tekočem vzdrževanju hiš. Prav tako so odborniki sprejeli odlok, ki predpisuje obveznosti, ki jih ima nosilec stanovanjske pravice glede stanovanja, v katerem stanuje. Nosilca stanovanjske pravice bremenijo tudi stroški za nadomestitve in popravila v stanovanju, ki so nastala zaradi njegove krivde in vsi stroški za nadomestitve in popravila, ki so potrebna v času, krajšem od normalne obrabe, če ni tem okvaram vzrok slaba izdelava objekta. Kakor hitro bi nastala potreba za popravilo ali nadomestilo, ki ga trpi hiša, mora nosilec stanovanjske pravice takoj sporočiti hišnemu svetu, sicer odgovarja za škodo, ki bi bila večja od normalne.

Odlok o plačevanju stroškov hišne uprave določa, naj sklad za hišno upravo načelno krije vse stroške zdrževanja hiše. Zgodi se pa lahko, da v tem skladu ni dovolj sredstev za kritje vseh stroškov tekočega vzdrževanja. Tedaj morajo nosilci stanovanjske pravice dodatno prispevati za kritje stroškov. Seveda pa morajo ti stroški priti do kritja po določenem vrstnem redu, kot so to premije za zavarovanje, čiščenje dimnikov, plača hišniku in hišnega upravitelja. Če so v skladu še sredstva, se krijejo stroški za snaženje, uporabo skupnih prostorov in naprav v hiši, za vzdrževanje skupnih naprav in podobno. Kolikor pa ni sredstev, izda stanovanjski organ na predlog hišnega sveta odločbo, s katero naloži nosilcem stanovanjske pravice plačilo teh sredstev v sorazmerju s stanarino, ki jo plačujejo.

Odborniki so sprejeli tudi odlok o določitvi najnižje najemnine za poslovne prostore in dela najemnine za poslovne prostore v poslovnih stavbah, ki se plačujejo v občinski sklad za zidanje stanovanjskih hiš.

Nadalje so razpravljali o odloku, ki določa odstotek stanarine, ki jo mora plačevati lastnik družinske stanovanjske hiše v državljanski lastnini na poseben račun.

Obširna je bila na tem zasedanju razprava o skladu za preprečevanje alkoholizma. Mnenja odbornikov so bila različna, predvsem pa je bilo poudarjeno, da je treba sklad za preprečevanje alkoholizma uporabljati zlasti za telesnovzgojne namene pri urejevanju in vzdrževanju telesnovzgojnih naprav ter za podpiranje drugih organizacij, ki jim je namen pobijanje alkoholizma. Prvenstveno pa gredo sredstva iz tega sklada za telesno vzgojne namene.

Predlog sveta za socialno varstvo sta oba zbora sprejela, namreč da se socialnim podpirancem v zvezi z novimi najemninami in ki so nosilci stanovanjske pravice, zviša socialna podpora za 700 din. Tisti, ki niso nosilci stanovanjske pravice, pa se da manj, to je 300 din mesečno. Predlog sveta se glasi tako, da se odlok o socalnih podporah spremeni tako, da bi mesečna stalna socialna podpora znašala največ 6.200 dinarjev namesto dosedanjih 5.500 din. — Stalnih socialnih podpirancev, ki so nosilci stanovanjske pravice, je v občini 28, takih, ki stanujejo skupno s svojci, pa 72. Višje podpore bi znašale po tem odloku mesečno 42.000 din ali letno 504 tisoč din.

Oba zbora sta razen enega odbornika glasovala tudi za ta sklep, da se prenese na Rudnik Trbovlje - Hrastnik pravica oddajanja stanovanj v hišah, ki jih je podjetje sezidalo pred 15. majem 1945. — O predlogu, da se Trgovsko podjetje »Tobak« v Trbovljah priključi k Tobačni tovarni v Ljubljani, ni prišlo do soglasja ter se bo to vprašanje še proučilo in obravnavalo na prvi prihodnji seji.

Ob zaključku sta oba zbora še potrila imenovanje direktorja podjetja »Meso« v Trbovljah. Imenovan je bil dosedanji v. d. direktorja podjetja Drago Kovač. — Ker je predsednik komisije za nacionalizacijo stanovanjskih stavb in gradbenih zemljišč France Podržaj odšel na drugo službeno mesto v Celje, je bil potrjen na njegovo mesto kot predsednik te komisije novi predsednik Okrajnega sodišča Boris Lekše.

Seja v soboto, 30. januarja je prinesla mnogo dobrih zaključkov, vendar sem vseeno dobil vtis, da bo treba še obilo dela, da bodo vsi odborniki razumeli to, da se v socialistični državi ne more ustvarjati komuna v komuni, temveč da sta podjetje in komuna eno kot celota in obratno. ar.

Človek — človeku

»Nobeden je ne mara«

Pod gornjim naslovom smo v 4. številki našega tednika priobčili dopis tovarišice M. B., ki pripoveduje, kako grenke trenutke preživi včasih kakšno neporočeno dekle. Pismo je zaradi svoje vsebine razumljivo vzbudilo precej zanimanja med našimi bralci. Na to pismo je uredništvo prejelo dopis tovarišice M. M. G., v katerem pravi takole:

»Draga tovarišica! — Ne poznam Vas in še mnoga druga dekleta, ki se tudi že bližajo tridesetemu letu — pa so še vedno sama in neporočena. Marsikatere od teh so na isti poti kot Vi: gledajo resno na življenje, ne letijo na prvi namig fanta v zakon. Kar čestokrat mu sledi razveza, če pa že to ne, so v zakonu nesporazumi, nerazumevanje drug drugega in prepiri obeh. In kakšni naj bodo otroci takih zakoncev, ki so priča vsakdanjim prepirom? Zanje ni pri takih starših nobene topline, in tiste ljubezni, ki jo morajo starši nuditi svojim otrokom.

Da se povrnem nazaj k prvim besedam svojega pisma. Niste osamljen primer, da ste še sami! Tudi jaz, ki jih imam že tudi petindvajset, nisem še poročena. Ni dneva, da ne bi na ta račun padla kakšna pikra beseda. Ravno dan prej, ko sem brala Vaše pismo, me je nekdo pozdravil z besedami: »Kako je, gospa? — Oh, oprostite, zmotil sem se — mislil sem... Sicer bi si pa lahko že poiskali! Stari ste že dovolj. Zdaj je predpust in menda vendar ne boste spet potegnili ‚ploh'!« Vsakdo pa že hoče tisti hip ugotoviti vzrok, zakaj se ne možim. Marsikdo potuhta, da me menda nihče ne mara, ker sem bila pred kakšnimi desetimi leti hudo bolna (že davno zaradi tega ne čutim več nobenih posledic in kot kmečko dekle doma opravljam vsa težja in lažja opravila).

Po vsem tem sklepam, da so nekateri ljudje že v resnih skrbeh, kaj je temu vzrok, zakaj se ne vprežem v zakonski jarem.

Tudi jaz sem se premnogokrat ustavljala pri vprašanju: zakaj ljudje na takšna dekleta gledajo bolj zviška? Zato sem Vam od srca hvaležna, da ste javno načeli to vprašanje. Marsikdo, ki hodi vsaj malo z odprtimi očmi po svetu in mu je tudi že kdaj ušla kakšna neprimerna beseda na račun starejših deklet, a je prebral Vaš dopis, bo njegov odnos do neporočenih deklet postal drugačen.

Moram pa izreči priznanje dekletom, ki se poroče in je njihovo zakonsko življenje vzorno. Zlasti, če imajo otroke, ki so vzgojeni v ljubezni do staršev in domovine, da bodo znali braniti svojo domovino do zadnjega diha, v ponos in čast očetu in materi ter domovini.

Me pa, če bomo same ostale, se bomo posvetile in služile domovini. Zame ni lepšega na svetu kot to, če lahko pomagam bližnjemu v nesreči.

— Pozdravlja Vas nepoznana M. M. G.«

Bazenska posredovalnica za delo

Te dni je bilo v Trbovljah posebno posvetovanje o novi organizacijski obliki posredovalnic za delo, ki sta ga vodila tov. Jože Cilenšek, šef okrajne posredovalnice za delo, in tov. Debeljak, šef republiškega zavoda za posredovanje dela ter so se ga udeležili tajniki ObLO in šefi posredovalnic za delo ter predstojniki posredovalnic za občine Hrastnik, Zagorje in Trbovlje.

Sestanek je imel namen osvetliti nove organizacijske naloge v zvezi z novo obliko dela, ki je bila uvedena s sprejemom pravil okrajne posredovalnice za delo v Ljublajni na seji obeh zborov OLO dne 29. decembra p. l. S sprejetjem teh določil so postale posredovalnice za delo finančno samostojni zavodi, kar je prvi primer v praktičnem delu posredovalnic.

Člen 3 teh pravij določa, da zavod predlaga občinskim ljudskim odborom ustanavljanje občinskih oz. bazenskih posredovalnic za delo in poverjeništev v občinah.

Na podlagi teh določil je bil izdelan predlog na okrajni posredovalnici, da se v Trbovljah osnuje bazenska posredovalnica za delo v poverjeništvom v Zagorju in Hrastniku, ki bi bila po predloženem osnutku s poverjeništvi zasedena s 6 delovnimi močmi in psihologom, medtem ko bi formiranje občinskih posredovalnic terjalo 11 oseb, ki pa ne bi mogle biti v celoti polno zaposlene, glede na to, da bi morala imeti vsaka poslovalnica razen šefa tudi računodajalca, da ne govorimo o referentih za mladinska vprašanja in za invalidske zadeve.

O predlogu o ustanovitvi bodo morali v prvi vrsti razpravljati občinski LO vseh treh zasavskih občin in soglašati s predlogom. Ljudska odbora v Hrastniku in Zagorju bosta morala pooblastiti ObLO Trbovlje za ustanovitev te bazenske posredovalnice za delo.

Osamosvojitev posredovalnice ne bo zmanjšala odgovornosti LO vseh treh občin pri določanju politike zaposlovanja in skrbi za ureditev primernih obratov za zaposlovanje, predvsem ženske delovne sile. Kajti za redno poslovanje so potrebni dohodki, ki naj bi se zbirali od prispevkov za materialno oskrbo in službo zaposlovanja po stopnji, ki jo določa zvezni družbeni plan ter je vsebovana v splošni stopnji prispevka za soc. zavarovanje, od dotacij proračuna ObLO in raznih nepredvidenih dohodkov. Ta sistem finansiranja bo vsekakor navezoval LO, da bodo za uspešno delovanje posredovanja za delo na svojem področju tudi morali prispevati določena sredstva. Sedanji predlog o bazenski posredovalnici pa le-tej zagotavlja zadostna sredstva za pravilno funkcioniranje.

Razen posredovanja dela je ena od najvažnejših nalog teh ustanov proučevanje gibanja zaposlenih kakor tudi nezaposlenih, možnosti zaposlovanja žena, vključevanje mladine v uk in zaposlovanje invalidov ter za delo ostalih, manj zmožnih oseb.

Posvetovanje je ugotovilo, da je bilo v sedanji praksi opaziti še vrsto primerov protekcionaštva pri posredovanju dela, premalo da je bilo storjeno za pravilno zaposlitev invalidov itd. Posredovalnice za delo nimajo analiz o potrebah delovne sile in razpoložljivih delovnih moči na svojem področju, kajti odgovorni tovariši niso imeli zadosti časa za izdelavo izvlečkov, kar pričakujejo z novo obliko dela posredovalnic za delo.

Obisk pri vajencih

Prisluhnimo uspehom, ustavimo se pri problemih in ugotovili bomo, da je vajenska mladina napredovala v vsej svoji dejavnosti — da pa se iz dneva v dan tu in tam še bori s težavami, nerazumevanjem in konservativnostjo nekaterih mojstrov.

Aktivi Ljudske mladine, v katere so vključeni vajenci, so uspešno delali le tam, kjer je čutiti povezanost med vajenci mojstri in vzgojitelji. Te ugotovitve veljajo le za mladino na Industrijski kovinarski šoli, medtem ko so vajenci na vajenski šoli raznih strok že leta in leta zaviti v meglo nedejavnosti, ki pa so predvsem v zadnjem času skušajo odstraniti.

Predvsem je razveseljiva ugotovitev, da se vedno več vajencev vključuje v vrste komunistov. Tako je bilo samo v letu 1959 sprejetih v organizacijo Zveze komunistov 57 mladincev, kar je skoraj 10 odstotkov vseh organiziranih vajencev.

Aktiva Ljudske mladine na IKŠ in IRŠ sta skozi vse leto skrbela za dobro politično-ideološko delo, ki je potekalo v glavnem v marksističnih krožkih, preko raznih predavanj in debatnih večerov. Čeprav so bila predavanja v poznih večernih urah — le tako je bilo mogoče delati — je bila udeležba vedno zadovoljiva. Povprečno je bila na predavanjih preko 80 mladincev.

Vajenska mladina pa je aktivno delala tudi na raznih delovnih akcijah. Tu so bili najbolj delovni na IRŠ, kjer so si vajenci zgradili lepo športno igrišče in dovozno cesto, pri tem pa napravili preko 13.000 prostovoljnih delovnih ur.

Na obeh omenjenih šolah deluje tudi Ljudska tehnika, v katero je vključeno skupaj 250 vajencev, ki marljivo delajo v tistih krožkih, ki jih najbolj zanimajo. Samo v okviru teh krožkov je bilo lani preko 50 strokovnih in dokumentarnih filmov.

Mladi kovinarji in rudarji pa so imeli tudi razgibano kulturno in športno življenje. Tako imajo dva orkestra pevski in recitacijski zbor, dramsko sekcijo in list »Naš glas«.

Zapisali smo le nekaj uspehov trboveljskih vajencev, bolje rečeno uspehov, ki so jih dosegli gojenci IKŠ in IRŠ, kajti v našem tedniku za sedaj še ne moremo spregovoriti o uspehih hih tiste vajenske mladine, ki dela pri zasebnih obrtnikih in raznih obrtnih podjetjih in je vključena v Vajensko šolo raznih strok. Tej mladini velja skrb nas vseh: družbe, mladine, vzgojiteljev in mojstrov. In morda bo ravno ta naša skrb in pomoč čez leto rodila uspehe pri tej mladini.

KAJ DELA MLADINA RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK

Za začetek dobro

Pred meseci, ko se je mladina Rudnika Trbovlje-Hrastnik zbrala na svoji redni letni konferenci, da bi ocenila svoje dosedanje delo, še ni bilo slutiti, da se bo njena dejavnost tako razgibala. Kljub temu, da so v mladinskem vodstvu skoraj povsem novi mladinski aktivisti, se je komite z vso resnostjo oprijel dela. Zdaj je spet čutiti povezanost med posameznimi aktivi in rudniškim komitejem, kar seveda ugodno vpliva na celotno dejavnost na rudniku.

Za boljšo organizacijo in vsebino dela so ustanovili komisije za politično - ideološko delo, delovne akcije, družabno in športno življenje, za probleme mladih na rudniku ter komisijo za sprejem v LMS in ZK, ki so skoraj vse pričele z delom.

Rudniška mladina se je v tem zimskem času vključila v razne tečaje in seminarje za kvalifikacije in prekvalifikacije, razen tega pa 13 mladincev obiskuje mladinsko politično šolo, dva pa politično šolo pri občinskem komiteju Zveze komunistov Trbovlje.

Že zdaj se mladinci pripravljajo na volitve v nove delavske svete, sindikalne podružnice, skoraj vsi pa so seznanjeni s proizvodnim planom in nalogami svojega rudnika v letošnjem letu. Nekateri mladinski aktivi bodo priredili v kratkem delovne akcije v jami, s tako prisluženim denarjem pa bodo priredili razne ekskurzije.

Začetek mladinske dejavnosti na trboveljskem rudniku je več kot dober. Če bodo mladinci s takim delovnim poletom nadaljevali skozi vse leto, potem bo njihova delovna bilanca na prihodnji letni konferenci še bolj uspešna, kot je bila do sedaj.

—pb—

Prešernova proslava

Občinski svet Svobod in prosvetnih društev v Trbovljah vabi na slovesno proslavo Prešernovega dne, in sicer 8. februarja v gledališki dvorani Delavskega doma. Ob 16. uri bo ta proslava za vse šole, ob 19.30 pa za ostalo občinstvo Trbovelj.

Prireditev je za šolsko mladino zastonj, za ostale obiskovalce pa stane vstopnina enotno za vsakega 50 din. — Vstopnice se dobe pri blagajni v Delavskem domu.

Pridite! *Odbor*

● NAROČNIKI ZASAVSKEGA
● TEDNIKA IMAJO PRI
● MALIH OGLASIH
● OSMRTNICAH IN ZAHVA-
● LAH 50-ODSTOTNI POPUST

Zmanjšan stanovanjski sklad

V hrastniški občini gredo priprave za pobiranje novih ekonomskih najemnin h kraju. V celotni komuni so se te najemnine povečale za 2,52%, vendar je ponekod ta odstotek višji, drugod manjši, kar je seveda odvisno od kvalitete posameznih stanovanj.

Občani so z razumevanjem sprejeli nove ekonomske najemnine in so prihajali na občinski urad le z raznimi nejasnimi vprašanji. Malo je bilo takih, ki jim je bilo treba popraviti izračun novih najemnin.

V teh dneh imajo po vsej občini hišni sveti svoje sestanke, kjer stanovalci govore o tem, ali bodo še vnaprej hišni sveti pobirali nove najemnine ali ne. Skoraj povsod so ljudje mnenja, naj bi hišni sveti še vnaprej pobirali najemnine, pri stanovanjskih skupnostih pa naj se ustanove posebni servisi, ki bi vodili razne dokumente in evidence o najemninah z banko. V kolikor bodo izkušnje pokazale, da je potreben za vsako stanovanjsko skupnost po en servis, bodo ti ostali, drugače pa se bo formiral za vso občino le en tovrsten servis.

Na sestankih hišnih svetov razpravljajo tudi o tistih stanovalcih, ki ne morejo plačati novih najemnin za dva meseca. Ti lahko dobe v ta namen določen predujem.

Z novimi najemninami pa je bil močno prizadet občinski stanovanjski sklad, ki se je zmanjšal od 120 na 17 milijonov dinarjev letno. To zmanjšanje pa gre predvsem na račun velikega števila stanovanj, ki so izven kategorizacijo. Vprašanje kako rešiti ta problem, je v občini še vedno odprto. Delno bodo skušali zainteresirati čim več ljudi za zasebno gradnjo, s čimer bi se gradbena vrednost v občini povečala za 3-4 milijone dinarjev letno. Razen tega naj bi posamezni prosilci stanovanj pomagali pri gradnji kot na očniki, ki vnaprej plačujejo in s tem pridobe prednost pri dodelitvi stanovanj.

-pb-

REHABILITACIJA INVALIDOV

Kje zaposliti delovne in vojne invalide — je bila glavna tema razprave na sestanku komisije za rehabilitacijo in prekvalifikacijo invalidov.

Te komisije bodo — v kolikor še niso — formirali v Steklarni, na Rudniku, v Tovarni kemičnih izdelkov, v radeški Papirnici, podjetju »Peta« v Radečah itd. Glavna naloga bo vsekakor določiti delovna mesta za zaposlitev invalidov v posameznih podjetjih. To vprašanje je zelo pereče, ker je v kraju več invalidov kot delovnih mest zanje. Teh je še največ v Steklarni, v Papirnici in podjetju »Peta«. Izvesti prekvalifikacijo invalidov je ena izmed glavnih nalog komisij. Centralna komisija bo nudila pomoč vsem podkomisijam v podjetjih.

7 dni po svetu

VSEAFRIŠKA KONFERENCA V TUNISU

Druga vseafriška konferenca v Tunisu se je končala 31. januarja z vzklikj »uhuru«, kar pomeni svobodo. Konferenca kliče k tesnejšemu sodelovanju afriških narodov v boju proti koaliciji imperialistov. Sprožen je bil predlog za skupno afriško tržišče ter zahteva po evakuaciji tujih vojaških čet z afriške celine. Konferenca je tudi sprejela oklic za ustanovitev prostovoljnega korpusa za boj v Alžiriji.

DOGODKI V ALŽIRIJI

Po zadnjih poročilih iz Alžira se vojska pripravlja na dokončen obračun z uporniki. Ti kličejo na nadaljevanje odpora in na generalno stavko. UpornIške četrti so brez vode in brez električne energije. Del upornikov je zapustil svoje položaje na barikadah in se oglaša v kasarnah. Šef upornikov Lagaillarde pa je ponovno potrdil in izjavil, da bodo uporniki ostali na barikadah.

SOVJETSKA GROŽNJA

V zvezi z japonsko - ameriškim sporazumom o sodelovanju in varnosti je sovjetski zunanji minister Gromiko izročil japonskemu veleposlaniku v Moskvi spomenico, ki pravi, da je sporazum naperjen proti SZ in Kitajski ter proti ohranitvi miru na Daljnjem vzhodu. Med drugim ugotavljajo Sovjeti, da je Japonska s tem sporazumom izročila del svoje nedotakljivosti drugi državi in se s tem odrekla popolni neodvisnosti. Sovjeti groze, da ne bodo predali Japonski otokov Habomaj in Šikitana, ki so jih že obljubili. Na drugi strani pa ugotavljajo v japonskem zunanjem ministrstvu, da je sovjetska nota neposredno vmešavanje v notranje zadeve Japonske, posebno ker je Gromiko ob predaji spomenice z zelo žaljivimi besedami napadel japonsko zunanjo politiko.

MIKOJAN BO OBISKAL HAVANO

Prvi podpredsednik ministrskega sveta ZSSR Mikojan je sprejel povabilo kubanske vlade naj v začetku februarja obišče Havano. Tam bo Mikojan odprl sovjetsko razstavo znanosti, tehnike in kulture.

PO SVETU

Afriški mozaik

»Hudo usodno bi bilo, če bi zakotni alžirski kavarnar (vodja alžirskih upornih kolonistov Ortiz) prelisičil de Gaulla, ki mu je do neke mere uspelo prelisičiti i Eisenhowerja i Hruščeva...« Tako je pred nekaj dnevi, še pred vdajo upornih kolonistov, zapisal v komentarju nek britanski časnik, ne da bi prikrival ost bridke ironije.

Dvoumnosti v Alžiriji je sedaj konec. Francoski naseljenci, ki so osem dni vsej vojski pred nosom proglašali »za vedno francoski Alžir«, so v ponedeljek brez prelivanja krvi kapitulirali; to se pravi, zapustili so barikade in se javili vojaškim poveljstvom, kajti novi komandant v mestu Alžiru general Crepin je dobil vsa pooblastila, da v najkrajšem času vzpostavi red. Proglasil je splošno mobilizacijo; uporniki na barikadah, ki so se proglašali za ultra patriote so se ji morali odzvati, ali pa postati dezerterji...

Odprto merjenje sil med Alžirom in Parizom se je končalo z zmago de Gaulla. Medtem ko pred njegovim govorom še ni bilo jasno, ali bo upal ostati trden pri svojih sklepih, je postalo v petek, ko je predsednik francoske republike govoril po radiu, jasno, da ni v ničemer, vsaj formalno, popustil francoskim naseljencem, ki so proti vsaki politični rešitvi alžirskega vprašanja.

»Trdno vztrajam pri svoji deklaraciji od 16. septembra, ker je to edina pot za rešitev alžirskega problema (samoodločba Alžircev, da na referendumu sami odločajo o svoji bodoči usodi),« je dejal de Gaulle in povedal, da se ne misli niti za trenutek pogajati z uporniki.

Vojska je tokrat ostala lojalna de Gaullu, res pa je, da je ni postavil pred temeljno preizkušnjo; ni ji namreč ukazal, naj s silo razžene uporne ekstremiste z barikad, obljubil pa ji je, da bo najprej vojaško obračunal z alžirskim osvobodilnim gibanjem, nakar se bo lotil uresničevanja svoje deklaracije od 16. septembra.

Nadaljnji razvoj dogodkov bo pokazal, kako globoko misli general de Gaulle razčistiti položaj v Franciji. Logično bi namreč bilo, da bi kolovodje upora postavili pred sodišče in jih strogo kaznovali. V zadnjih poročilih iz Pariza se govori, da bo predsednik republike preosnoval vlado; zamenjal naj bi ministre, ki mu v alžirski krizi niso nudili zadostne podpore; »čistka«, da bo segla v vse kote nacionalnega življenja, v državno upravo in v vojsko. Koliko so te vesti resnične bo pokazala bližnja prihodnost, po tem kaj bo predsednik de Gaulle storil pa bomo lahko približno sklepali, ali pomeni kapitulacija alžirskih upornikov prikrit kompromis med de Gaullom in nacionalističnimi skrajneži, ali pa začetek »nacionalnega preporoda«, ki ga je de Gaulle napovedal, ko je nastopil vlado. Vsekakor pa drži, da so dogodki v Alžiriji za dobršen čas zavrli vsako možnost za mirno rešitev alžirskega spopada, kajti de Gaulle zaradi opozicije skrajnežev ne bi mogel, tudi če bi bil osebno naklonjen temu, uresničiti po duhu in po črki deklaracijo od 16. septembra.

— — —

Drugi, sicer manj senzacionalni zato pa v daljši perspektivi zelo pomemben dogodek, je bila druga Vseafriška konferenca v Tunisu. Udeležili so se je predstavniki vseh afriških dežel, tistih, ki so neodvisne in tistih, ki še niso, pa se bore za neodvisnost. Konferenca je bila manifestacija odločenosti vseh afriških dežel, da si v najkrajšem času utrejo pot v neodvisnost. Le-ta je skupni cilj vseh dežela afriškega kontinenta, čeprav je sicer med njimi mnogo razlik. Sprejeli so več zelo pomembnih in predvsem zelo konkretnih sklepov: afriške dežele naj mislijo na ustanovitev enotnih afriških sindikatov, na skupno tržišče, ustanove naj afriške banke, neodvisne afriške države naj prouče način, kako pomagati še odvisnim afriškim deželam do neodvisnosti, ustanovi naj se afriška legija za boj v Alžiriji, z vsega afriškega ozemlja morajo čimprej oditi vse tuje čete itd., itd. Kar je važno, ustanovljen je tudi poseben organ, ki bo skrbel, da bodo sklepe druge Vseafriške konference začeli tudi uresničevati.

Ko se je Vseafriška konferenca, ki je zasedala od 25. do 31. januarja, nagibala h kraju, se je s štiridesetdnevne turneje po Afriki vrnil v New York tudi generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld. Po povratku je izjavil, da ga je potovanje po Afriki močno prevzelo, da je mnogo pridobil in »da je prepričan, da bodo afriške dežele pod vodstvom sposobnih in dinamičnih voditeljev, s katerimi se je srečal, hitro napredovale in se razvijale«.

Druga Vseafriška konferenca v Tunisu napoveduje, da bo leto 1960 »afriško leto«, vtisi, ki jih je z afriške celine prinesel v New York generalni sekretar OZN pa to napoved potrjujejo.

— — —

V Brusilju se je sestala konferenca za »okroglo mizo«: predstavniki belgijske vlade in politični predstavniki 12 milijonov črncev iz Belgijsega Konga, ki je belgijska kolonija že skoraj 100 let. Belgijski Kongo je do predlanskega veljal kot najbolj mirna in idilična kolonija. Ni bilo črnskih uporov, domačinom se je v primerjavi z drugimi kolonijami sorazmerno še najbolje godilo, skratka v vulkanski črni Afriki je bil Belgijski Kongo »oaza miru«.

Spričo nacionalističnega gibanja po ostalih deželah črne Afrike, je tudi Belgijski Kongo postal nemiren. Politični voditelji črnega prebivalstva so začeli zahtevati neodvisnost in prišlo je do prvih spopadov in neredov v drugi polovici lanskega leta, ki so se proti koncu leta sprevrgli v posamezne krvave spopade.

V primerjavi z drugimi kolonialističnimi vladami je belgijski vladi treba priznati, da je pokazala veliko realizma pri presoji položaja v svoji koloniji. Ko so Kongoležani skoraj popolnoma bojkotirali občinske volitve, ki jih je razpisala belgijska kolonialna uprava, se je belgijska vlada odločila rešiti, kar se rešiti da: sklicala je politično konferenco za »okroglo mizo« za katero sede belgijski in afriški predstavniki kot enakopravni partnerji. Na tej konferenci so se presenetljivo naglo sporazumeli o tem, da dobi Kongo do 30. junija letos popolno neodvisnost. Za Kamerunom bo to druga afriška dežela, ki bo letos postala neodvisna; sledila mu bo Somalija, ki je sedaj pod italijanskim skrbstvom, ter Nigerija. Politična karta Afrike se bo letos močno spremenila.

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

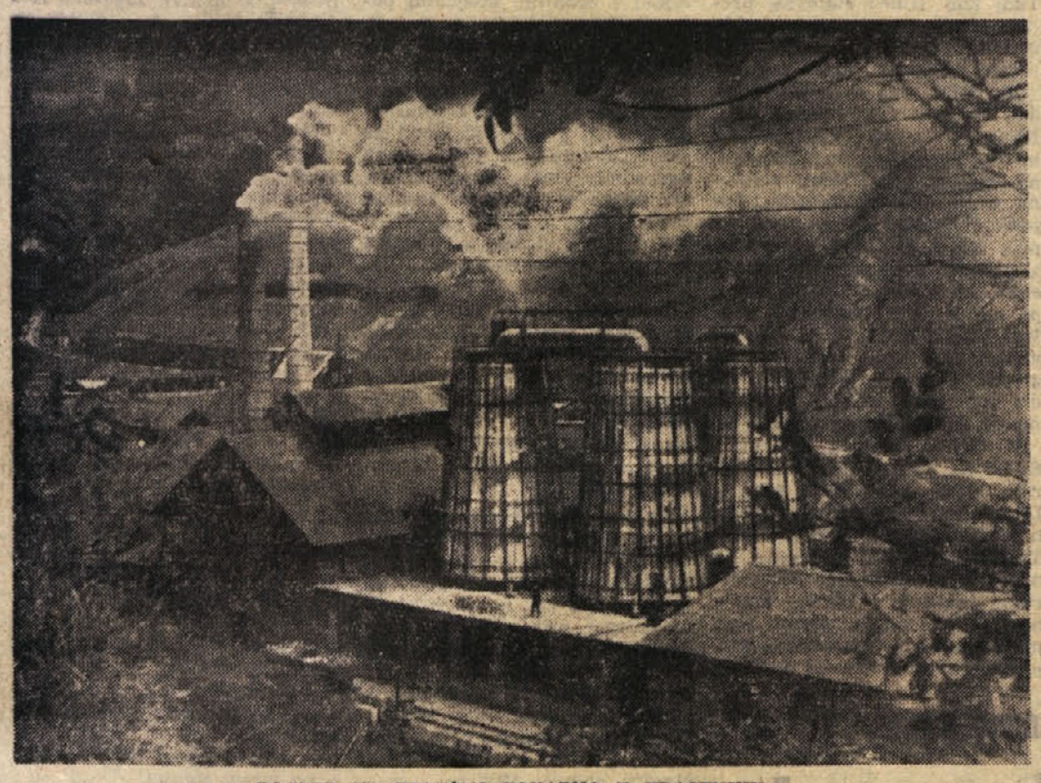

POGLED NA KEMIČNO TOVARNO V HRASTNIKU

IZ KEMIČNE TOVARNE V HRASTNIKU

NE ZGOLJ FORMALNOST

Povsod želimo, da bi v naša podjetja in ustanove prišli novi kadri, na katere bi se lahko zanesli in bili nanje tudi ponosni. Zato iz leta v leto razpisujemo štipendije, ki jih podelimo tistim, ki jih potrebujejo in od katerih pričakujemo, da bomo z njimi, ko dokončajo študije, dobili nove moči.

Toda največkrat smo razočarani; novi kadri čestokrat niso taki, kot smo pričakovali — premalo so elastični, ne znajdejo se v podjetju in podobno. Šola jim daje samo teorijo — koliko prakse pa naša podjetja?

Neredko so primeri v naših zasavskih podjetjih, da bolj formalno skrbimo za svoje štipendiste. Zadovoljujemo se s tem, da nas šola obvesti o njihovih uspehih in da jim mi ob skoraj točnem času pošljemo predpisano štipendijo. Ko pridejo počitnice, le tu in tam zahtevamo od njih obvezno prakso.

— Pri nas ni tako — vam povejo v hrastniški kemični tovarni. Štipendiramo deset ljudi na fakultetah in srednjih šolah, s katerimi pa smo v stalnih stikih. Med šolskim letom se dodobra zanimamo za njihov študij, po potrebi pa jim priskrbimo tudi potrebno strokovno literaturo.

Ne zadovoljujemo se samo s potrdilom šole, ali je naš štipendist izdelal pouk ali ne, temveč se pomenimo o polletnem in letnem uspehu tudi s samimi štipendisti. Razen tega jim v počitnicah predpišemo obvezno prakso, kjer se dodobra seznanijo s proizvodnjo, organizacijo in samim podjetjem. Tako sodelovanje ne koristi samo nam, temveč tudi štipendistom, ki bodo z nastopom službe pri nas vedeli, kje je v podjetju glava in kje rep.

In ali je povsod tako?

A—l

POVEČANA PROIZVODNJA

Kot vse kaže, rekonstrukcija Kemične tovarne v Hrastniku ne bo ovirala delovnega kolektiva, da ne bi izpolnil letnega plana za leto 1960, ki bo večji, kot je bil v minulem letu. V letošnjem proizvodnem letu predvidevajo v tovarni povečanje proizvodnje za 13 odstotkov, dohodek pa se bo dvignil v primerjavi z lanskim letom za 18 milijonov dinarjev. V Hrastniku bodo največ napravili fosfornih soli in železovih oksidov oziroma barv, ki jih v naši državi primanjkuje in je po njih veliko povpraševanje.

TOPLE MALICE

V Kemični tovarni v Hrastniku dobivajo delavci že skoraj leto dni tople malice, s katerimi so zelo zadovoljni. Razen toplega mleka ali kave dobe ljudje za malico žemlje ali kruh s sirom in salamo. Toplih malic se poslužuje več kot 65 odstotkov vsega kolektiva, mesečno pa razdelijo nad 6.000 malic po minimalni ceni 30 dinarjev.

DELOVNI SESTANEK

Sindikalna podružnica Kemične tovarne v Hrastniku je priredila prejšnji torek za ves delovni kolektiv sestanek, na katerem so se pomenili o rekonstrukciji svoje tovarne, o letnem proizvodnem načrtu, o novem nagrajevanju v kemični industriji in o ekonomskih najemninah. Po poročilih je sledila živahna razprava, kjer so se delavci zanimali za posamezna vprašanja o rekonstrukciji tovarniških naprav in nagrajevanju.

DVOJE PREDAVANJ

Komite na rudniku Trbovlje-Hrastnik je priredil v četrtek zvečer zanimivo predavanje o razvoju in bodočnosti rudnika. Predaval je inženir Albert Ivančič, ki je številnim mladim poslušalcem prikazal perspektive tega premogovnika.

V okviru mladinske politične šole pa so številni slušatelji toplo sprejeli predavanje Gojka Stanića iz Ljubljane, ki jim je prikazal v besedi in sliki mladinsko gibanje v svetu. Po mnenju slušateljev mladinske politične šole je bilo to predavanje doslej najbolj zanimivo.

OB PRVEM IZPLAČILU NADOMESTILA EKONOMSKE NAJEMNINE

Kako bodo obračunani osebni dohodki delavcev

V sedanjih razpravah v organih samoupravljanja, predvsem pa med člani delovnih kolektivov, je prišla do izraza vrsta nejasnosti, kako se bodo izračunala in izvedla izplačila nadomestila za zvišano ekonomsko najemnino.

Na skupni seji obeh rudniških komitejev ZKS Trbovlje in ZKS Hrastnik je bila izražena težnja, da v čimbolj preprosti obliki prikažemo nekaj primerov dosedanjega načina obračunavanja oziroma ugotavljanja čistih osebnih dohodkov in kako se bodo ti izračuni izvršili z vključitvijo nadomestila.

Kakšne so razlike v prispevkih, ki so jih preteklo leto obračunavale gospodarske organizacije ob bruto osebnih dohodkov in kakšne prispevke določajo predpisi za l. 1960.

	1959	1960
proračunski prispevek	11 %	13 %
prispevek za soc. zavarovanje	22 %	22 %
stanovanjski prispevek	6 %	—
	Skupaj 39 %	35 %

V dosedanji praksi rudnika, kjer smo povzeli naše pokazatelje, so imeli uveden splošen količnik za določitev bruto osebnega dohodka posameznega delavca, ki je znašal 1,639.344

S tem količnikom je bil zelo hitro izračunan bruto osebni dohodek, ki vam ga posredujemo kot primer:

Neki delavec je zaslužil na šiht 800.— din v čistem znesku; če pomnožimo ta znesek s količnikom 1,639344, dobimo osebni dohodek na šiht 1.311,47 din.

Skušajmo izračunati bruto zaslužek tega delavca

za 1 mesec = 26 delovnih dni po 1.311,47 = 34.098. din

Rekli smo, da je znašal prispevek v letu 1959 39 %, kar da . . . . . 13.298 din

Torej je znašala čista mesečna plača tega delavca v letu 1959 20,800 din

Če bi pa isti izračun napravili s čisto plačo delavca, bi dobili isti izračun:

26 dni po 800 din = 20.800 din

Izračunajmo še nadomestilo za povišano ekonomsko najemnino:

Za 6,5 % kot znaša zvišanje = 20.800 × 6,5 1.352 din

Mesečni dohodek delavca v l. 1959 je znašal 20.800 din

Torej znaša novi osebni dohodek z nadomestilom 22.152 din

Kako torej ugotavljamo novi osebni dohodek z novim zbirom prispevkov v l. 1960?

26 delovnih dni po 1.311,47 din v bruto znesku = 34.098 din

35 % prispevkov znaša 11.934 din

Novi osebni dohodek z nadomestilom znaša torej 22.164 din

Kakšna je razlika oziroma višina nadomestila?

Če primerjamo novi čisti osebni dohodek v l. 1960 s 35 % prispevkov . . . . . 22.164 din

stari čisti osebni dohodek v l. 1959 z 39 % prispevkom . . . . . 20.800 din

znaša torej vrednost nadomestila 1.364 din

Iz prejšnjih izračunov ugotavljamo, da znaša razlika 4 % pri prispevkih v korist osebnih dohodkov delavcev v obliki nadomestila, in sicer od bruto zneska = 34.094 × 4 = 1.364 din

Če pa upoštevamo splošno znani objavljeni povišek za nadomestilo v višini 6,5 % na lanskoletni čisti osebni dohodek 20.800 × 6.5 . . . . . 1.352 din

Upamo, da smo bili dovolj jasni in da si bodo naši bralci lahko sami pomagali z našimi primerjalnimi izračuni.

t.

TOKRAT SESTAVEK IZ INDUSTRIJE GRADBENEGA MATERIALA V ZAGORJU

Poudarek na varčevanju

Organizacija dela in odkrivanje notranjih rezerv, ove zelo važni veji v vsakem podjetju, sta še v mnogih naših delovnih kolektivih pastorek. Organi delavskega samoupravljanja še vedno tu pa tam ne najdejo dovolj časa, da bi prerešetali ta vprašanja, vsepovsod tam pa, kjer so to storili in začeli sistematično proučevati ti dve osnovni opravili, so v tem času dosegli mnoge koristne rezultate.

Pred kratkim so v Industriji gradbenega materiala začeli proučevati možnosti varčevanja. V lanskem decembru so začeli misliti na nov način kurjenja peči za žganje apna. Že grobi računski podatki so dali nekatere dobre rezultate. Z dosedanjim načinom kurjenja na Apnenici I so porabili 442 kg premoga na eno tono apna. Tak sistem kurjenja je bil v veljavi že polnih deset let in marsikdo je menil, da tu ni moč ničesar več storiti. Vendar so poskusi pokazali drugače. Z novim načinom kurjenja pri treh jaškovih pečeh so ugotovili samo 380 kg porabljenega premoga na tono apna. To pomeni pri vsaki toni 62 kg prihranjenega premoga. Če računamo, da znaša letna proizvodnja okrog 47 tisoč ton, potem znaša prihranek na premogu polnih deset milijonov din. To pa je že tak prihranek, ki za podjetje nekaj pomeni. Najbolj zanimivo pa je to, da se je ob poskusih z novim načinom kurjenja povečala proizvodnja v vsaki peči za dve toni apna. Prav tako je podjetje odredilo prestavitev ventilatorja za izvlek na dveh jaškovih pečeh na vrh peči. To naj pripomore k večji proizvodnji. V kolikor se bo poskus posrečil, bodo uredili vse peči na ta način, — in še prihranili bodo pri vzdrževalnih stroških za mostove, kjer so pritrjene izvlečne peči.

Tudi na starih apnenicah, kjer sta dve peči, so poskusili z novim načinom kurjenja na ·a peči. Pri tej peči je znašala poraba premoga na tono apna 498 kilogramov. Poskus z novim načinom pa je pokazal le 472 kg porabljenega premoga na tono apna. Torej 26 kg prihranka na premogu. V prejšnjih pogojih je znašala proizvodnja v eni jaškovi peči 16 ton na dan, v novih pogojih pa je bila proizvodnja povprečno ves december 23 ton. Razumljivo je, da so taki prihranki in tako zvišana nosti, ki nima ničesar skupnega z današnjim časom in iskanjem najrazličnejših možnosti za boljše delovne uspehe in rezultate. V podjetju so se lotili tudi .a- menjave turnusa oziroma drugačne razporeditve delovnega časa. Sodijo, da bi s spremembo delovnih izmen lahko proizvedli okrog 5000 ton apna na leto več kot doslej.

Podjetje pa bo letos začelo tudi z večjimi investicijskimi deli. Kot že znano, bo podjetje napravilo hidrirno napravo za proizvodnjo hidrirnega apna, ki je nujno potrebno za izdelavo nje tako imenovane Lurgi opeke, katero bod. izdelovale novozgrajene opekarne pri nekaterih večjih termnoelektrarnah. Načrti za izgradnjo hidrirne naprave so izdelani sredstva zagotovljena, s prvimi deli pa so že začeli. Tudi naprave bodo dobavljene do konca aprila, zato pričakujejo, da bo letos to investicijsko delo v celoti urejeno.

Plan za leto 1959 je podjetje doseglo s 105 odstotki. Če ne bi imeli težav z vagoni in z največjo pečjo, bi plan lahko še bolj presegli.

10 LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Nezapažene obletnice

V mesecu januarju in februarju 1950 so bili izvoljeni prvi posvetovalni delavski sveti.

Ta obletnica pa je šla v naših delovnih kolektivih neopažena mimo, kajti vsi delovni kolektivi so predvsem usmerili svoje programe praznovanja 10-letnice delavskega samoupravljanja v čas sprejetja zakona o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih. Vsekakor pa je tudi zgodovinskega pomena sprejeti skupni sklep Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in Gospodarskega sveta zvezne vlade, da se izvolijo ti posvetovalni delavski sveti.

Take obletnice so imeli v trbovljeski občini: v Elektrarni Trbovlje 16. jan., Rudnik Trbovlje 26. januarja, Rudnik Zagorje 31. januarja in Rudnik Hrastnik 1. februarja.

Ti dnevi predstavljajo prve korake uvajanja v neposredno upravljanje delavcev, ki so si kot prvi upravljavci že v nekaj mesecih nabrali obilo dragocenih izkušenj in je bil že po 6 mesecih sprejet zgodovinski zakon o upravljanju.

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK

Več a storitev

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta na Rudniku Trbolje-Hrasnik so razen običajnih točk dnevnega reda, kakor na primer izvršitev sklepov prejšnjega zasedanja DS in poročil UO, razpravljali o proizvodnih rezultatih podjetja v l. 1959, o čemer smo že pisali, ter o nalogah v mesecu januarju. Iz poročila upravnega odbora, ki je od prejšnjega zasedanja DS zasedal kar štirikrat, smo slišali podatke o letnem oddihu članov kolektiva v lanskem letu, nadalje so se člani DS ob tej priliki seznanili z novim obračunavanjem osebnega dohodka v zvezi z dodatkom za nadomestitev plačevanja za ekonomske najemnine. Pri tem vprašanju je delavski svet sklenil, da se po vseh obratih sklicejo obratne konference, na katerih bodo članom kolektiva obrazložili nov sistem obračunavanja in izplačila osebnih dohodkov, ki bo 15. II. 1960. Delavski svet je potrdil predlog o določitvi kolkulacijske stopnje za investicijsko vzdrževanje, ki bo znašalo 2,8% vrednosti osnovnih sredstev proti 2,6% v lanskem letu. Določena je bila nadalje vrednost stroškov za raziskave, ki jih bodo trpeli vsi proizvodni obrati.

Poročilo o proizvodnih rezultatih v l. 1959 izkazujejo storilnost na odkopu 5,83 t na moža in dnino proti 5,78 t v predhodnem letu. Jamska storitev znaša 1, 81 t proti 1,74 v l. 1958, rudniška storilnost na moža in dnino pa 1,24 tone na moža in dnino proti 1,14 t v letu 1958.

Delavski svet je prejel predlog, da se v februarju in marcu obratuje nekaj nedelj, da podjetje zadosti potrebam po premogu ter za dosego planskih nalog, ki so bile v januarju spričo težavnih odkopnih prilik otežkočene.

Naslovni spisek investicij za leto 1960 je bil letos kasneje na dnevnem redu glede na vrsto problemov, ki so nastali v okviru podjetja in zaradi pravilne vskladitve vseh potreb ter bo znašala vrednost investicij v letošnjem letu okrog 535 milijonov dinarjev.

DS je sprejel tudi poslovnik na novo osnovanega združenja, v katerega vstopijo Rudarski gradbeni obrat (RGO), Strojna tovarna Trbovlje (STT) in Investicijski biro v Trbovljah pod imenom RUDIS Rudarska industrijska skupnost) ter hkrati določil dva člana v upravni odbor novega združenja in enega člana v nadzorni odbor. Namen novega podjetja bo projektiranje, gradnja in montaža raznih rudarskih in drugih objektov, s čimer bo mogoče prevzeti vsako novo rudarsko gradnjo v celoti — od potrebnih objektov do končne montaže strojev, tako da bo naročen objekt lahko izročen v celoti v upravljanje investitorja.

Sprejet je bil tudi sklep o prenosu osnovnih sredstev na nova gradbena podjetja v Trbovljah in Hrastniku, kot končni akt delavskega sveta ob ločitvi gradbenega obrata rudnika. Tudi na podetja Elektro-Standard v Trbovljah so bila prenešena osnovna sredstva, ki jih to mlado trboveljsko podjetje praktično že uporablja. — Za vsako občino je DS nadalje odločil, da se dodeli 5 milijonov dinarjev za dograditev individualnih hiš, ki jih gradijo rudarji.

Ob koncu je delavski svet izvolil delegate za izredno skupščino Združenja rudnikov Jugoslavije ter sprejel sklep, da se za predvideni skupni sklad za kadre pri navadnem združenju določi do 5% sklada, ki ostane rudniku na razpolago v l. 1960, o čemer bo razpravljala predmetna skupščina.

Glede na pomembnost uvedbe ekonomskih enot v podjetju je delavski svet odločil, da bo to vprašanje obravnaval na posebnem zasedanju v najkrajšem času.

t.

Pred srečanjem z Velenjčani

Poznate radijsko oddajo »SPOZNAVAJMO SVET IN DOMOVINO«?

Seveda! Kaj je ne bi. Vsako drugo soboto zvečer: najprej viza, refren, napovedovalka Dušica Erzinova, izpraševalec Tomaž Terček, režija Mile Korun. Nastopajo tekmovalci in tekmovalke skupine...

....Nekje sredi marca na oddaji:

....mladi rudarji z rudnika Trbovlje in velenjskega rudnika se bodo v nocojšnji oddaji pomerili o...

— Kdaj ste se odločili za ‚radijski dvoboj' z Velenjčani?

— Pred meseci, ko so nas povabili na svojo letno mladinsko konferenco.

Nato smo jih izzvali preko Radia.

Odgovorili so: — Velja! — Pripravite se, da ne izgubite! — pove Urek s trboveljskega rudnika.

— In kdaj se boste pomerili?

— Po vsej verjetnosti sredi prihodnjega meseca, torej v marcu.

— Kakšne so vaše priprave?

— Snov za tekmovanje smo razdelili med več tekmovalcev. Trije, ki se bodo na domači avdiciji najbolje izkazali ter pokazali določeno znanje, bodo zastopali rudniško mladina na tej oddaji.

— In nagrada za zmagovalca?

— Še ni določena. Sicer pa ne gre za to, kdo bo zmagal. Mi si želimo, da navežemo z rudarsko mladino iz Velenj čim tesnejše in prijateljske stike. In za uvod naj bi bil ta ‚dvoboj'.

...Naša oddaja je pri kraju. Tekmovalci iz Trbovelj in Velenja pa bodo nadaljevali z odgovori čez štirinajst dni...

Ali bo drugače?

-pb-

NOVA LADIJSKA ZVEZA S SEVERNO AMERIKO

Jugoslovanska linijska plovba je uvedla novo stalno desetdnevno ladijsko zvezo s Severno Ameriko. Na tej progi bodo plule linijske ladje »Srbija«, »Makedonija«, »Hrvatska«, »Slovenija«, »Črna gora« in »Trepča«. Ladje bodo potrebovale za pot od jadranskih pristanišč do ameriških luk 16 dni, ustavljale pa se bodo samo v Casablanci.

Naročajte se na »Zasavski tednik«

O vsem in ničemer

Pogosto slišim med našimi aktivisti takele pripombe: — Rad grem na sejo, sestanek, posvetovanje ali plenum, če vem, da bom slišal kaj novega, če mi bo to pomagalo pri mojem delu v tej ali oni organizaciji, in posebno, če so sestanki skrbno pripravljeni! Spet drugi pa vse bolj pogosto tarnajo: — Kdaj se bomo odvadili sklicevati sestanke, na katerih ne bomo premlevali stotero problemov, marveč enega, največ dva! In tretji: — Čemu za obravnavanje tega problema, ki smo o njem včeraj govorili, ne pripravijo podrobnejše analize, ki bi omogočile tudi zaključke za rešitev tega ali onega vprašanja!

Podobnih mnenj in tožb na račun najrazličnejših sestankov in sej ter zasedaj je med našimi aktivisti še mnogo več. Najhuje pa jih moti, če ta ali oni sestanek ni pripravljen, če se poročila omejujejo le na pavšalne ugotovitve: tako bi moralo biti, pa ni, pa: — Tam nimajo prav, pa nekje so to in to napak storili, in: Tu pa tam se še vedno prepirajo in podobno. Skratka: našim aktivistom gre včasih že na »jetra«, da tako rečemo, da se prireditelji ne potrudijo sestankov pripraviti, jim določiti neke meje v okviru dnevnih redov in podobno.

Predvsem res škoduje slaba pripravljenost mnogih sestankov, zasedanj in posvetovanj. Čas je postal zelo dragocen; nikoli ga nimamo preveč in ni ga moč vskladiščiti ter imeti na zalogi za nepredvidene prihodnje dni. Kdor koli se s časom neodgovorno igra, pozablja, da ali bo, če je na delu, zelo malo napravil, če pa je prost, izgubil potreben počitek ali oddih. Zato je povsem razumljivo, da odhajajo mnogi naši aktivni ljudje z najrazličnejših sej in sestankov, če le-ti niso dosegli svojega namena, jezni, utrujeni, vznejevoljni in z občutkom, da so zapravili nekaj ur časa, ki ni prinesel nobenih koristi. In če človeka v naslednjih dneh spet srečamo na kakem sestanku, ki ni uspel, smo mu za lep čas vzeli veselje na tem ali onem področju dela.

Zatorej se bo pač treba navaditi, da noben organ, noben forum ne bo sklicoval sestankov ali sej, ne da bi jih skrbno pripravil. Vsakršno razpravljanje o desetini ali še več zadev je jalovo delo. Na eni seji obravnavati več vprašanj hkrati, ki niso v tesni povezanosti, pomeni govoriti o vsem in ničemer. Zato se zadnje čase nekateri občinski politični organi in forumi prizadevajo prikazati škodljivosti takega dela nekaterih društev, političnih organizacij in celo organov družbenega upravljanja. Zato vztrajajo, naj ima vsak forum, vsak organ svoj načrt dela, v katerem naj bodo predvideni tudi sestanki z določenimi dnevnimi redi. Zato predlagajo, naj bodo sestanki resnično skrbno pripravljeni, do potankosti izdelane analize o tem ali onem vprašanju, do potankosti izdelani zaključki in stališča, kjer jih je moč predvideti, in podobno. Čemu dolgočasiti ljudi s pavšalnimi ugotovitvami, zakaj vleči sejo ali sestanek samo da mine popoldne, ko pa je marsikaj moč napraviti v dobri uri, največ dveh dosti več, če je seja ali zasedanje večjega pomena. Nekateri pravijo — in to upravičeno— da lahko na skrbno pripravljenem zasedanju delavskega sveta, ki nima preobširnega dnevnega reda, več pomagajo k razvoju in napredku podjetja kot pa če bi imeli petnajst točk dnevnega reda in bi zasedanje trajalo cel dan.

Dajmo, izogibajmo se takih sestankov ali sej, kjer skušamo v eni sapi, na mah rešiti vsa vprašanja komune. Poslužujmo se novih, naprednejših oblik shajanja oziroma obravnavanja določenih zadev, ker tako kontinuirano delo lahko res koristi, ono drugo pa škodi. Pomislimo na to, da ljudje neradi prihajajo sedet dolge ure, posebno če zapravljani čas ne da pravih rezultatov. Omogočimo aktivistom, da se bodo lahko individualno izobraževali, ne pa na sejah poslušali dolga, razvlečena poročila, ki prinašajo vse polno načelnih ugotovitev, za praktično delo pa ne dajo nemalokrat niti enega dobrega priporočila ali napotka. Predvsem pa se izogibajmo tistega: o vsem in ničemer.

PRED PREMIERO V SVOBODI-CENTER

O SLOVENSKEM ŠVEJKU

Prvi prevod zgodbe »Dobri vojak »Švejk« Jaroslava Haška (umrl 2. I. 1923) smo dobili v slovenščini že leta 1912 v celjskem tedniku »Narodni list«, ki ga je oskrbel Matija Mrače. Ta tako imenovani »pra-Švejk« je v prvotni zgodbi poslušen avstroogrski vojak brez vsakega prizvoka, ki ga je dobil šele v revolucionarnih dogodkih prve svetovne vojne.

Med obema vojnama smo dobili Slovenci več prevodov Švejka. V tedniku »Življenje in svet« je leta 1927 Fran Govekar prevajal in priobčeval Švejkove prigode in je pozneje ta prevod izdal v dveh knjigah. Seveda je Govekar v svojem prevodu izpustil nekaj krepkih Haškovih izrazov ter s tem tako rekoč odprl Švejku pot v slovenske meščanske kroge.

Švejkove prigode so bile v tem času tudi filmane pri družbi »Glorija« v Pragi. Film pa se je uveljavil šele v drugem in tretjem delu, kjer je igralec Noll, ki je kreiral Švejka, dosegel s ščetinasto brado, z dobrodušnimi, smejočimi se očmi, poredním nasmeškom in debeluharsko zunanjostjo velik uspeh. To je bilo za časa nemega filma. Pozneje so ga posneli še dvakrat v zvočnem filmu.

Povod za uprizoritev slovenskega Švejka pa je dala dramatizacija tega dela po Maksu Brodu in Hansu Reimanu z uprizoritvijo v Berlinu leta 1928, Kljub negativnim češkim kritikam so začeli igrati Švejka skoraj po vseh srednjeevropskih gledališčih.

V Jugoslaviji je bila prva uprizoritev 21. februarja 1928 v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru v režiji Josipa Kovača in z Josipom Danešem v naslovni vlogi. Kritik Maks Šnuderl je ob tej priliki napisal kritiko in zastavil vprašanje o notranji biti Švejka in meni: »Švejk ni ob pamet, da bi bilo igrati norca. Švejk zopet ni pozer, ki namenoma igra šemo. Kaj tedaj? Švejk je dobrodušen, od normale malo odrinjen, gleda na svet s pisano kapo na glavi, vse njegovo razmerje do sveta mu izteka po strugi čistega humorja . . .«

28. aprila 1928 so uprizorili Švejka v Slovenskem gledališču v Celju v režiji Vale Bratine in dosegli z gostovanji vred 6 predstav. Naslovno vlogo je igral sam režiser. Uprizoritev je bolehala na tem, da je moral zasesti večino vlog z nepoklicnimi igralci in s tem seveda v množičnih prizorih ni imel dejanja v rokah, sam pa je v glavni vlogi preveč improviziral.

9. junija 1928 je končno uprizorilo Švejka tudi Slovensko narodno gledališče v Ljubljani, in to v režiji Osipa Šesta. Švejka je igral Janez Cesar. Igrali so ga tri sezone in dosegli 22 predstav. Seveda je ljubljanska uprizoritev najbolje uspela. Navzlic temu pa so jo takratni kritiko odklonili kot »koncesijo galeriji«.

Leta 1932 pa so Švejka uprizorili še amaterji, in to na Delavskem odru v Ljubljani v režiji Ferda Delaka. V glavni vlogi Polde Demšar. Ta uprizoritev se je bistveno razločevala od poklicnih, saj je Delak postavil igralce med občinstvo uporabil diapozitive in povezal Švejkovo igro z dejanji na odru in na vseh koncih dvorane.

Uprizoritev tega Švejka pripravlja za sredino februarja Gledališče Svobode-Center v Trbovljah v režiji tovariša Karla Malovrha.

PROGRAM DELAVSKE UNIVERZE V TRBOVLJAH — TA TEDEN

1. V četrtek 4. II. 1960 ob 17. uri: v sejni dvorani ObLO Trbovlje predava podpredsednik Republiškega sveta sindikatov Slovenije tov. Leopold Krese o temi »Komuna kot osnovna oblika združevanja delavcev kot proizvajalcev, upravljalcev in potrošnikov«.
2. V četrtek 4. II. 1960 ob 17. uri: na Dobrni v sindikalnem domu predavanje dr. Irene Ivančič o temi: »Kaj mora vedeti dekle in žena o sebi«.
3. V petek, 5. II. 1960 ob 17. uri: v mali dvorani doma Svobode-Zasavje predava tov. Ado Naglav v okviru marksističnega krožka o temi: »Marksistično pojmovanje sveta nasprotno ideologiji«.
4. V nedeljo, 7. II. 1960 ob 16. uri: v domu »Tončke Čečeve« predava tov. Mira Zagorc o temi »Elektrika v gospodinjstvu«.

MI MLADI

»MI MLADI« - »LEVA LEVA«

Pisali smo, da izdajajo dijaki trboveljske gimnazije svoj list »MI MLADI«. Marsikdo o tem sploh še ne ve, vendar: kdor prebira glasilo, najde v njem marsikaj lepega in zanimivega. Tudi kdo izmed starejših prelista glasilo in se ob teh šolskih utrinkih povrne nazaj v tiste vesele, mladostno razigrane ure.

Ne dolgo tega so ti dijaki izdali drugo številko svojega lista. Naslovna stran glasila »Mi mladi« nam pove, da je posvečena našemu pesniškemu velikanu dr. Francetu Prešernu. Dijakinja Dolores Pečar pravi na prvi strani o njem: »Prešeren! Z njim se nam godi tako kot s sliko, ki ti visi doma na steni, pa naj bo lepa pokrajina, portret ali tihožitje. Vsak dan jo gledaš, zato je ne znaš več pogledati z novimi očmi, ne vidiš več tiste lepote, ki si jo opazil, ko si jo ozrl prvič.«

V okviru proslav 40-letnice SKOJ in KPJ je šola organizirala oddajo po vzgledu RTV iz Ljubljane »Spoznavajmo svet in domovino« — o tem piše Marija Tratnik. Leopold Hočevar je napisal razmišljanje »Socialistični realizem v likovni umetnosti«, nato sledé pesmi treh mladih avtorjev, poročilo o razpisanem tekmovanju za ureditev učilnic, Janez Bizjak pa nas v svojem potopisu povede v okolico Logarske doline. Potem beremo: levkemija je pred kratkim zahtevala mlado žrtev — našo sošolko Vali Kocman — dijaki z zadnjimi besedami počastijo njen spomin. — Tea B. iz prvega b razreda objavlja črtico »Hočem od tod«, slede Kogojeve misli o umetnosti, članek odelu in načrtih Literarnega krožka, o novoletni jelki na šoli, obvestilo o Prešernovih nagradah, vmes pa domislice. Ob koncu še rubrika: Humor, Bodice, Osat in Šport na šoli.

Kot lahko vidimo — bogata in pisana paleta življenja, v katerem živimo.

Literarni klub v Zagorju pa je pred kratkim izdal še svojo tretjo številko lista »LEVA LEVA«. Kot vemo, sodelujejo v glasilu vse šole zagorske občine in vsi ljubitelji naše besede, ki nadaljujejo šolanje kje drugje in so vključeni v Litararni klub.

Na prvi strani lista je čestitka vsem občanom ob novem letu, nato sledi članek o objsku plodovitega slovenskega pisatelja Franceta Bevka in izvleček iz njegovega pripovedovanja. — Nuša Pavlič z Glasbene šole v Zagorju, Vesna Poljšak z osnovne šole Zagorje in Vanja Krautberger z osnovne šole Toplice pišejo o dogodkih (po pripovedovanju) iz težkih dni NOV. Ivan Marčec, gojenec IRŠ, pa v svojem jeziku objavlja kratko črtico in pesem o svojem Medjimurju, vmes med temi deli pa lahko beremo še pesmi mnogih pesnikov, mladih oblikovalcev. Marija Ritter nas povede v Muzej, ki pripoveduje o težki zgodovini našega naroda, nato počitniška dogodivščina Apači na delu in nadaljevanje napete vsebine za mlade bralce »V senci jelke«. — Zatem zvemo za izid nagradnega natečaja zagorskega Sveta Svobod, članek o uspeli oddaji »Pokaži, kaj znaš!« v Zagorju, obisk v lesno - predelovalnem podjetju, rezultat razpisanih nagrad zagorske Komunalne banke ter članki o krožkih na zagorskih šolah, na koncu pa križanka.

Takšna je pot Literarnega kluba.

Pred kratkim pa je LK organiziral ob sodelovanju zagorske Svobode, v katero je klub vključen, tudi »Puškinov večer« v dvorani ŠD Proletarca, ki je prav lepo uspel. O poti in življenju tega velikega ruskega pesnika je govoril književnik — zagorski rojak Mile Klopčič, Puškinove pesmi pa sta brala člana ljubljanske igralske skupi Vika Grilova in Andrej Kurent

Zanimanje za »Puškinov večer« je bilo veliko, saj je bila dvorani ŠD Proletarca, ki je njega kotička.

Tekst: R. Palčič
Foto: F. Juvan

ZA DOBRO VOLJO

POGREB

— V vašem hotelu sem spal prvič in zadnjič.

— Zakaj pa?

— Vso noč sem spal na mrtvi stenici.

— Eh, to pa ni tako strašno — na mrtvi stenici!

— Kaj pa tistih tisoč živih, ki so prišle na pogreb?

SANJE

— Nocoj se mu je sanjalo o biserni ovratnici, jutri pa je moj rojstni dan.

— Dobro, da si mi povedala, kupil ti bom novejšo izdajo Sanjskih bukvic.

UREDNIŠKI ODBOR GLASILA TRBOVELJSKE GIMNAZIJE »MI MLADI«

Z OBČNEGA ZBORA TRBOVELJSKIH TABORNIKOV

Odredu Črnega diamanta

V TRBOVLJAH JE POTREBNA VEČJA POMOČ

Kratka in jedrnata, skoraj preskromna so bila poročila odgovornih tovarišev odredove uprave trboveljskih tabornikov »Črnega diamanta«. Sto sedemdeset se jih je zbralo v predavalnici Delavskega doma, v pretežni meri mlajši, učenci osemletk in člani LMS, da kritično ocenijo preteklo dvanajstmesečno delo. Taborniški oddelek šteje namreč 221 članov, ki delujejo v dveh četah s 125 člani, in sicer v revirski četrti na osnovni šoli na Vodah ter na šoli v Trbovljah II, kjer je vključen tudi del gimnazijske mladine. Razen tega je še en klub s 96 člani. V programu pa imajo ustanovitev čete na šoli na Dobovcu.

V minulem letu so taborniki organizirali taborjenje v Ankaranu, kjer je bilo v 2 izmenah 140 članov imeli so tečaje za vodnike, ki se ga je udeležilo 14 članov, prve izpite pa je opravilo 150 članov. Priredili so nadalje 6 vodovih izletov, 1 klubski in 1 odredni izlet. Odred razpolaga z osnovnimi sredstvi v vrednosti 673.000 din v obliki šotorov ipd., vendar so potrebe znatno večje. Nujno bi potrebovali lastne društvene prostore, kajti sedanje delijo s terensko organizacijo SZDL.

Prav tovariška in kritična je bila ocena dela v preteklem letu, kajti spričo okolnosti, da odred ni imel urejenega administrativnega poslovanja, je okrajni starešinski svet sodil, da je dejavnost zamrla, ker ni bila zagotovljena redna dostava poročil.

Občutno je pomanjkanje vodniškega kadra. Kakor vsako leto, tudi lansko leto niso imeli posrečene roke pri kadrih v upravi, ker so bili posamezni tovariši preveč obremenjeni z drugimi funkcijami, pa se niso mogli v zadostni meri posvetiti odgovorni nalogi vzgoje mladega taborniškega rodu. Ne glede na prednjo ugotovitev je bilo tudi premalo kolektivnega dela v vodstvu.

Takšne in podobne so bile tudi pripombe članov, tako v poročilih kot v razpravi. Vsi skupaj so bili videti polni poleta za delo in željni doseči večje uspehe. Skoraj sramežljivo so prebirali skromna poročila pred polno zasedbo članstva.

Ni dvoma, da bosta taka kritična ocena dela ter tovarištvo kot osnovna taborniška vrlina rodila uspehe, ki si jih člani sami najbolj žele. Potrebna pa jim je vsekakor bolj konkretna pomoč SZDL, tako pri izboru kadrov ter razbremenitvi tistih, ki imajo veselje za delo v društvu.

S takimi ugotovitvami so si zaželeli večjih uspehov v novem letu s tem, da bi čez leto dni, ko bodo slavili desetletnico obstoja, položili bogatejšo in bolj pisano bilanco dela. t.

Zagorsko pismo

Zadnje zaplate snega so se poslovile od nas; otroci so ob zimsko veselje, čeprav so imeli zlati čas šolskih počitnic. Te dni je naše mestece sila žalostno: dež, moča, blato, kisli obrazi na ulicah, zagorski fantje še postajati nimajo kje, ko pa vlaga lega na obleko, kožo in pronica celo v počutje. V zraku še nikjer ni čutiti nadiha zgodnje pomladi, čeprav so jo meteorologi prerokovali v štirinajstih dneh. Skratka: vsepovsod puščoba. Ljudje se največ tišče doma in potrpežljivo ali nestrpno čakajo na nov sneg ali pa napovedano zgodnjo pomlad.

V GLAVNEM NIČESAR NOVEGA

Pač: te dni gre otročad spet za nekaj mesecev v šolo. Dalje: zabavni orkester »Svobode« Zagorje se je vrnil z nekajdnevne turneje po Slovenski Koroški. Obiskal je več znanih koroških krajev, med njimi Mežico, Ravne, Slovenj Gradec, spotoma pa se je ustavil v Celju. Kot znano, je žel lepe uspehe; ljudje so godbenike prisrčno vabili, naj se kmalu spet oglasijo. Orkester je potoval na turnejo v celotnem sestavu in se prepričal, da je zanimanje za zabavno glasbo vsepovsod. Zdaj pridno študirajo koncert za otvoritev Delavskega doma v Zagorju.

Pred kratkim je bilo širše posvetovanje o družbeni prehrani v Zagorju, o stanju gostinstva in nekaterih drugih perečih problemih preskrbe. Ker je bilo posvetovanje zelo skrbno pripravljeno, in ker so prišli prireditelji sestanka s podrobno analizo stanja družbene prehrane, je posvetovanje prineslo odlična priporočila za reševanje tega vprašanja v najbližji prihodnosti. Vse kaže, da se s temi razgovori odpira hitrejša pot družbeni prehrani in da bo dejansko storjeno marsikaj za ureditev tega problema.

Priprava za občinsko konferenco

Občinska konferenca Socialistične zveze bo, kot kaže, zelo velik dogodek v družbenem življenju Zagorja. Konferenca bo analizirala dosedanje delo na vseh področjih vsakodnevnega življenja v Zagorju in hkrati dala prve obrise družbenega načrta občine za leto 1960. Konferenci bo prisostvovalo nad 300 delegatov in gostov. Predvsem bo konferenca posvetila vso potrebno pozornost delovanju osnovnih organizacij Socialistične zveze in njenim programom dela.

MOJ OČKA

Učitelj: — Tonček, iz česa se delajo čevlji?

Tonček: — Iz usnja.

Učitelj: — A od kod dobimo usnje?

Tonček: — Usnje se dela iz kož.

Učitelj: — Od kod pa dobimo kože?

Tonček: — Kože dobimo od volov.

Učitelj: — Dobro. Katera žival te torej preskrbuje s čevlji?

Tonček: — Moj očka.

*

BODOČNOST

— Kaj ne, mama, če se omožim, potem bom morala živeti s človekom, kakršen je naš očka?

— Da, otrok moj.

— A če se ne omožim, potem ostanem, zarjavela devica', kakršna je naša teta Justa?

— Da, mila moja.

— Potem za nas ženske prihodnost res ni nikdar lepa!

Gradnja telovadnice na šoli v Trbovljah II

Končno se je na osnovni šoli v Zg. Trbovljah tudi vprašanje prepotrebne gradnje telovadnice za šolarje vsaj nekoliko premaknilo z mrtve točke. Za to ima največ zaslug upraviteljica šole tov. Pavla Zadobovškova in ostali učiteljiski zbor, ki sta si zadala nalogo, da pričnejo na šoli graditi nujno potrebno telovadnico.

V Trbovljah nima nobena šola razen gimnazije telovadnice, pa še ta je zelo majhna, šoloobveznih otrok pa je v kraju preko 3000, kar jasno pove, da po šolah v smislu šolske reforme ni mogoče izvajati vseh njihovih nalog, tako na primer ne športne dejavnosti, če ni zanje potrebnih objektov.

Na šoli v trbovljah II so kar sami začeli z zadevno akcijo. Tako so že zbrali okrog 10. kub. metrov gradbenega lesa. To je prvi uspeh. Les so darovali starši učencev, kmetje v Zg. Trbovljah in v okolici. Tudi ti se zavedajo, da je potrebno šolarjem preskrbeti primerne prostore za njihovo športno in telesnokulturno izživljanje. Z gradnjo telovadnice bodo začeli, brž ko bodo zadevni načrti potrjeni.

Prav bi kajpak bilo, da bi po zgledu staršev — kmetov, ki so prispevali les, sledili tudi ostali, tako na primer nekatera gospodarska podjetja v kraju, nadalje LO Trbovlje, ki naj bi iz sklada za pobijanje alkoholizma določila primerna sredstva za realizacijo tega nujno potrebnega objekta na šoli.

Mogoče se bo kdo oglasil in dejal, čemu je potrebna telovadnica, saj ima kraj telovadnico v domu TVD Partizana in podobno. Vendar temu ni tako. Šolsko reformo bo mogoče izvesti dosledno samo, če bodo šolam zagotovljena za reformo pouka potrebna sredstva, med izvajanje te reforme pa seveda sodi tudi gradnja telovadnih prostorov na šolah.

Iniciativo učiteljskega kolektiva na osnovni šoli v Trbovljah II z zbiranjem gradbenega lesa in akcijo za uresničitev tega načrta lahko samo pozdravimo z željo, da bi šola ob pomoči vseh čimprej res zgradila nujno potrebno telovadnico. ar.

PIONIRSKI KOTIČEK

REŠITEV REBUSA IZ 4. ŠTEVILKE

Rešitev nagradnega rebusa iz 4. številke Zasavskega tednika, ki smo ga prinesli za naše pionirje, se glasi GOS-POD-AR = GOSPODAR.

Žreb je prisodil nagrado za rešitev uganke Jerici BAUERHEIM, učenki 4. b razreda osnovne šole na Logu, pošta Hrastnik št. 286. Knjižno darilo ji bomo poslali po pošti.

UREDNIŠTVO

NOV MAGIČNI KVADRAT ZA PIONIRJE

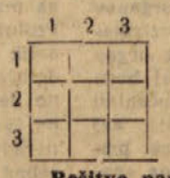

BESEDE (vodoravno in navpično): 1. obžalovanje; 2. obdobje (tujka); 3. plod, sadež.

ČRKE: AA, D, EE, K, R, SS

Rešitve nam pošljite čimprej na uredništvo lista. Tudi za rešitev tega magičnega kvadrata imamo pripravljeno lepo mladinsko knjigo, ki jo bomo podelili po odločitvi žreba.

Ko nam boste pisali, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki ga obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem mladim bralcem prisrčne pozdrave!

UREDNIŠTVO

NOVA KNJIGA

Vlado Firm: »Uskoška nevesta«

Konec lanskega leta je izdala založba Lipa v Kopru zgodovinsko povest Vlada Firma »Uskoška nevesta«.

Bralcem »Zasavskega tednika« pisateljevo ime ni neznano, saj pozna marsikdo njegove živalske zgodbe in slike iz narave, ki jih je objavljal kot sotrudnik v »Cicibanu«, »Pionirju« in »Pionirskem listu«, njegovi leposlovni prispevki, sicer močno različni od vonih, objavljenih v mladinskih glasilih pa so izhajali tudi v našem listu. Iz »Pionirskega lista« sta nam ostali v spominu zgodba o starem levu, črtica »Leonida«, daljša zgodba iz naših gozdov o udomačenem lisjaku — »Tobi«, »»Divja mačka«, »Rdeči jelen« ter po slikanicah »Čudovito potovanje Matička in njegovega strička«, ki ga je izdala v Mariboru Večerova zabavna knjižnica, v Ljubljani pa je pri časopisnem založniškem podjetju izšla slikanica tudi iz živalskega sveta »Gozdni prijatelji«. Po vsem povedanem je Firm predvsem mladinski pisatelj, ki se je uveljavljal v vseh osrednjih mladinskih glasilih. Po njegovem delu moremo soditi, da se je močno približal otrokovemu čustvovanju in njegovemu svetu, kar daje tudi pisatelju »Uskoške neveste« veliko prednosti. Tu moramo iskati ključ za delo, ki so mu namenjene te vrstice, za njegovo jasnost, pripovedno bogastvo, ki ohrani bralčevo pozornost do konca. »Uskoška nevesta« je Firmovo prvo večje samostojno delo, zato je razumljivo, da ima tudi nekatere nedostatke, zaman pa bi iskali v njem začetniških spodrsljajev, v katere tako radi zaidejo, proti svoji volji, začetniki pri večjem delu; zato je tudi tu manj začetniških nedostatkov, ki pa ne gredo toliko na račun Firmovih pripovednih zmožnosti, kot na račun snovi, ki je sicer zelo hvaležna in v literaturi domala neznana, prav zato pa zahteva podrobnejšega študija vrste virov, ki pa so marsikdaj težko dosegljivi. Taki posegi v zgodovinsko preteklost so sicer tveganj. Odvisni so predvsem od pisatelja samega, njegove poglobitve v snov, njegove nazorske opredeljenosti in seveda od njegovih pripovednih sposobnosti. Priznati moramo, da je »Uskoška nevesta« v tem pogledu pisatelju uspela.

Časovno zajema zgodba na eni strani revolucionarno kmečko gibanje, na takrat gotovo najbolj nemirnem ozemlju v dolini Krke in doseže svoj višek v povesti dobro opisanem obleganju mehovske graščine, ki ga moremo mirno uvrstiti med umetniško najboljše opise v literaturi o tem času — na drugi strani pa turške napade na slovenska tla.

V ta okvir je postavljena osrednja zgodba, ki nam jo pripoveduje pisatelj o sinu uskoškega glavarja Vukmira - Tudonju in o hčeri svobodnjaka Hrasta iz Brusnic, Dani. To je tudi pokrajinski okvir dogajanja. Tudorjevo pot v Bosno za poizvedovanjem, je pisatelj le nakazal, prav tako pa je nakazal tudi kraj združenega napada deželnih brambovcev, Kacijananjevega oddelka in Uskokov, ki jih je vodil Tudor — omeji se zgolj na življenje v turškem taboru neposredno pred napadom in na napad, medtem ko kraje, v podkrepitev zgodovinske resničnosti le omenja. — Če povzamemo v nadaljnjem vsebino, je naslednja. Po že omenjenem povratku iz Bosne se Tudor ustavi s svojim starim spremljevalcem Branom na povratku domov v Žumberk, v Brusnicah na Belem dvoru, kjer ju je svobodnjak Hrast sprejel z vso gostoljubnostjo. Tam je spoznal in se tudi zaljubil v lepo gospodarjevo hčer Dano, kateri je bil sicer Tudor povšeči, zaradi ljubezni do Kacijanarjevega praporščaka Vida, pa je njegovo ženitovanjsko ponudbo zavrnila, češ, da ne misli postati uskoška nevesta. Tudor, razočaran, si jo sklene prisvojiti.

To je bil čas, ko so vedno pogosteje prihajali glasovi o rudarskih uporih v nemških deželah, ki so še podžigali uporniški duh slovenskega kmeta. O vsem tem je zvedel Tudor pri Hrastu, zaskrbljeno pa je opazoval tudi nemirne tlačanske vasi. Pri Hrastu je tudi zvedel o usodi kmečkih odposlancev v mehovskem gradu. Zato je sklenil, da mimo novic, ki mu jih je nameravaj sporočiti o Turkih, posreduje tudi za poslance, ki so bili zaprti v grajskih ječah.

Ko so nekega dne grajski biriči zopet nasilno odvzemali že tako borni pridelek, ki jim je ostal po odplačanih cesarjevih davkih, je zavrelo, zlasti še, ko so zvedeli za uspeli upor na Kočevskem. Kmetje so se začeli zbirati pod poveljstvom Hrastovega hlapca Jureta. Biriči se niso ustavili niti pred domom svobodnjaka Hrasta, letega so ranili, hčer Dano pa ugrabili in odpeljali na Gracarjev turn. Ko je za to zvedel Tudor, je z oddelkom martolozov grad napadel, ga oplenil, rešil Dano ter jo vrnil očetu. Ko Dana niti sedaj, po tako trdnem dokazu Tudorjeve vdanosti ni pristala na ženitev, jo je sklenil ugrabiti, kljub strogim uskoškim zakonom, po katerih so ugrabitev kaznovali s smrtjo. Vpad turških čet po brezuspešnih pogajanjih med avstrijskim dvorom in turškim sultanom je pospešil Tudorjevo odločitev. Ugrabitev se posreči, z Dano se poroči, mora pa se skrivati pred strogim očetom na pristavi. Naposled se oče vda, pošče Tudorja in njegovo ženo ter oba pripelje v žumberški grad.

Taka je pripovedna nit glavne zgodbe. Ob njo pa je postavil tudi Hrastovega hlapca Jureta, ki se je pred trdo sodbo gosposke zatekel med Uskoke, zaslovel po svojih junaštvih, bežno pa tudi drugih. Tekoče branje dopolnjujejo opisi narave, ki ji je pisatelj sledil s prefinjenim posluhom in ki ga moremo slediti domala skozi vse njegovo leposlovno delo.

Po vsem tem pomeni knjiga za pisatelja uspeh. Ne pomeni le napredek v njegovem dosedanjem leposlovnem delu, ali uspeh pri obdelavi snovi, ki zahteva bolj kot katerakoli druga zgodovinske objektivnosti. — »Uskoška nevesta« je dobro zastavljeni začetek pripovednika za njegov pisateljski razvoj.

E. C.

VESELI STEKLARJI SKRBE PO TRUDAPOLNEM DELU ZA PRIJETNO RAZVEDRILO

Bralci nam pišejo

HRASTNIKA

POSVET O STANOVANJSKIH SKUPNOSTIH. – Pred kratkim je bil pri ObLO Hrastnik posvet s predstavniki in tajniki stanovanjskih skupnosti iz Hrastnika. Za Radeče je bil ta posvet v domačem kraju.

Dogovorili so se, da bodo v Hrastniku pri vsaki stanovanjski skupnosti ustanovili servis za pobiranje najemnine. Stanovanjska skupnost za Sp. Hrastnik je angažirala vse hišne svete, da bodo stanarino pobirali sami, medtem ko bo hišnim svetom le knjigovodske posle opravljal servis.

V tej zvezi je tudi sindikalna podružnica pri Steklarni izvedla po vseh oddelkih tovarne sestanke, na katerih so članom kolektiva tolmačili nov način plačevanja stanarine.

PRESKRBA PRAŠIČEV. – Tudi v letošnji sezoni je sindikalna podružnica v Steklarni preskrbela svojim članom prašiče za zakol. Zanje je bilo veliko povpraševanje.

LETNI OBČNI ZBOR sindikalne organizacije v Steklarni bo dne 6. marca t. l. S tem v zvezi so že v teku priprave za izbiro kandidatov za letno skupščino. Sindikalna podružnica bo tudi letošnje leto organizirala oddih svojim članom v Crikvenici in v Bohinju. O tem pa o priliki več.

R. V.

IZ LITIJE

MED ČLANI AGILNE LITIJSKE SVOBODE

Litijska Svoboda ima več marljivo delujočih odsekov. Godba na pihala je najbolj pridna, ki sodeluje prav na vseh društvenih prireditvah, pa tudi na raznih političnih in drugih manifestacijah. Od kar vodi godbo tov. Jakopič, ki je tudi predsednik društva, je godba prav zadovoljivo napredovala.

Zanimali smo se, zakaj dosega godba na pihala tak napredek. Povedali so nam: kolektiv je izravnan in enoten. Glavni uspeh je pripisati resni volji članov za napredek, ki ga dosegajo z rednimi vajami. – Prav je, če omenimo tudi lep napredek pevskega zbora, ki se je v zadnjem času povečal.

ZASLUŽENO PRIZNANJE TOV. JELNIKARJEVI

Na zadnji seji je upravni odbor Svobode v Litiji izrekel priznanje za dolgoletno delo pri gledališkem odseku tov. Tončki Jelnikar. Ta je med najbolj zvestimi članicami tega odseka in je tudi njegova načelnica ter prizadevna režiserka. Odbor društva ji je podaril fotografski aparat v znak zahvale za delo in uspehe. – K zasluženemu priznanju tudi naše iskrene čestitke!

GADJE GNEZDO – KASTELKA V LITIJI

V našem tedniku smo pred nedavnim poročali o lepem uspehu Celjanov, ki so gostovali v Trbovljah z novo slovensko dramo »Gadje gnezdo«, ki jo je kot »Kastelko« priredil za oder pisatelj Herbert Grün po povesti Vladimirja Levstika. Tega poznamo pri nas dobro, saj je živel nekaj let pred drugo svetovno vojno v našem kraju.

Odboru litijske Svobode je tov. France Rojec priporočil, naj bi povabil Celjsko ljudsko gledališče tudi na gostovanje v Litiji. Kakor smo izvedeli, je upravni odbor litijske Svobode že v dogovoru s celjskimi gledališkimi umetniki glede gostovanja s »Kastelko« v Litiji.

LITIJANI PRIPRAVLJAJO »KOMEDIJO O KOMEDIJI«

V pomenku s člani gledališkega odseka litijske Svobode smo zvedeli, da le-ti pripravljajo uprizoritev Marinčičeve igre »Komedija o komediji«, ki jo bodo postavili na oder v sindikalnem domu dne 6. februarja.

PRIREDITVE V SINDIKALNEM DOMU

V letošnji zimski sezoni bo v dvorani litijskega Sindikalnega doma več prireditev, med njimi nekaj prireditev delovnih kolektivov, tako n. pr. predilniški ples dne 13. februarja. Letos bo na sporedu tudi planinski ples v korist domačega planinskega društva in novega planinskega doma na Jančah. V Litiji bo tudi letos tradicionalni pustni karneval.

V kratkem bomo poročali še o delu drugih odsekov marljivo delujoče litijske Svobode.

IZ TRBOVELJ

AKTIVNA IZOBRAŽEVALNA DEJAVNOST

Tudi v preteklem tednu je bila izobraževalna dejavnost v občini Trbovlje zelo aktivna s posebno uspelimi vzgojnimi predavanji.

V Delavskem domu je v četrtek, 28. zanuarja, predaval znani režiser SNG Drame iz Ljubljane tov. France Jamnik o temi »Moderno gledališče med Stanislavskim in Brechtom«. Predavanju je sledilo z zanimanjem 83 kulturno-prosvetnih delavcev občine.

Na Dobrni pa je prof. Vekoslav Gulič predaval poučno temo »Otrok in film«.

Na Kleku so tudi v obeh zadnjih nedeljah imeli uspešna predavanja, in sicer predavanje tov. dr. Ludovika Krambergerja »O razvoju otroka in kvarni vpliv nanj« ter predavanje tov. Toneta Bantana o kmetijski temi »Kaj potrebujejo rastline iz zemlje«. Obe predavanji sta bili obogateni s projekcijo diafilmov.

Tudi v Zg. Trbovljah je bilo zanimivo prvo predavanje s področja marksistične izobrazbe o temi »Marksistično pojmovanje sveta nasprotno ideologiji«, na katerem pa je bilo pogrešati številnejšo udeležbo.

NOVICE IZ ČEČ

Čečani so zelo dovzetni za kulturnoprosvetno dejavnost, kar dokazuje vedno številna udeležba na predavanjih kakor tudi uspešno delo prosvetnega društva na tem terenu. Najbolj pa si želijo zadnje čase, da bi jim predvajali raznovrstne ozke filme – poučne zdravstvene celovečerne in podobno. Vsekakor bo naloga Sveta Svobod in prosvetnih društev ter Delavske univerze, da jim preskrbita primerne kino predstave.

SEMINAR ZA FUNKCIONARJE SZDL

V četrtek, dne 28. p. m., je bil v Trbovljah poseben celodnevni seminar za predsednike in tajnike osnovnih organizacij SZDL, ki ga je pripravila Delavska univerza ob izdatni pomoči občinskega odbora Socialistične zveze.

Na seminarju je predaval sekretar občinskega komiteja ZKS Trbovlje tov. Janez Železnik o temi »Razvoj socializma v svetu in pri nas« ter »O zunanji in notranji politiki FLRJ« – tov. Slavko Borštnar, podpredsednik občinskega odbora, pa »O nalogah stanovanjskih skupnosti in hišnih svetov«.

Ker so bila predavanja za določene probleme konkretna, je bila razprava vseskozi zelo živahna ter so bili predsedniki in tajniki osnovnih organizacij Socialistične zveze zelo zadovoljni s seminarjem, ki jim je dal praktične napotke za nadaljnje delo.

TEČAJI ZA STROKOVNO IZOBRAZBO NA RTH

Na Rudniku Trbovlje-Hrastnik so pričeli v ponedeljek in torek s tečajem za pridobitev naslova kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, in to za tiste, ki strokovno izobrazbo nujno potrebujejo za redno opravljanje svoje službe. Tečajev bo četvero, in sicer za VK električarje in kovinarje ter za kvalificirane delavce v obeh strokah. Skupno se bodo udeležili teh tečajev 104 delavci rudnika ter 20 iz ostalih podjetij, katera so kandidate priglasili Delavski univerzi in bodo ti tečaji skupno za priglašena podjetja.

Pri priglašenih 124 delavcih gre predvsem za tovariše, za katere imajo gospodarske organizacije interes, da si pridobe ustrezno kvalifikacijo.

IZ ZAGORSKE OBČINE

Začeli so se občni zbori OO ZB NOV. – V zagorski občini so se pred kratkim začeli občni zbori krajevnih organizacij ZB NOV. Občni zbori so bili doslej kar dobro obiskani, obravnavali pa so predvsem delo organizacij v lanskem letu in programe dela za v prihodnje. Ena izmed važnih nalog v prihodnje so zdravstveni pregledi nekdanjih borcev, ki bodo ugotovili njihovo zdravstveno stanje. – Govorili so tudi o vključevanju borcev v aktivno družbeno življenje, o njihovih življenjskih razmerah in sklenili vsem borcem, ki še nimajo stanovanj, pomagati. Občinski odbor ZB NOV je pred kratkim sklenil, da bo imel občni zbor do konca februarja.

Jubilej delavskega sveta rudnika. – V nedeljo, 31. januarja, je poteklo točno deset let, ko so rudarji zagorskega premogovnika izvolili svoj prvi delavski svet. Volilo je blizu 92 odstotkov vseh delavcev podjetja. Za prvega predsednika pa so kasneje izvolili tovariša Franca Tomažiča starejšega. Delavski svet je že na prvem zasedanju proučil razmere v podjetju in sprejel prva napotila za svoje delo. – Desetletno delo organa delavskega samoupravljanja v tem podjetju je imelo za posledico dosego številnih uspehov na proizvodnem in drugih področjih. Predvsem velja omeniti prispevek rudarjev, ki so ga dali za splošen gospodarski in družbeni razvoj zagorske občine ter posebej Zagorja.

V Zagorju bo kulturnozabavna revija. – Pred kratkim je svet Svobod in prosvetnih društev ljubljanskega okraja med drugim govoril o organizaciji kulturno-zabavne revije v novozgrajenem Delavskem domu v Zagorju. Na reviji naj bi nastopili vsi zabavni ansambli društev ljubljanskega okraja, ki bodo na občinskih revijah pokazali dobre rezultate. Predvideno je, da bo svet Svobod imenoval posebno strokovno žirijo, ki ne bo samo ocenjevala posameznih nastopov, marveč predvsem na strokovnih posvetovanjih, ki bodo sledili po vsakem nastopu, nasvetovala, kako izboljšati kulturnozabavno delo v društvih. – O pripravah in pomenu revije nekoliko več prihodnjič.

Ob drugem debatnem večeru v »Svobodi« Izlake. – Pred kratkim je debatni klub »Svobode« na Izlakah priredil že drug razgovor, tokrat o uresničevanju tako imenovanih novih oblik dela, zlasti o klubskem življenju v naših društvih. Razgovora se je udeležilo nad trideset, predvsem mladih ljudi, ki so v razpravi govorili tudi o lastnih možnostih, ki jih imajo za uveljavljanje klubskega načina dela. Največ so govorili o nadaljnjih oblikah kulturno-zabavnega življenja v društvu, pa tudi o programu dela v debatnem klubu za prihodnje mesece.

Tudi gasilska društva začenjajo z občnimi zbori. – Te dni so številna okoliška gasilska društva začela z letnimi občnimi zbori. Letnih zborov se udeležuje precej aktivnih gasilcev, ki ocenjujejo svoje delo v preteklem obdobju. Največ razpravljajo o nadaljnjem utrjevanju gasilskih društev, nadalje v pridobivanju mladine v gasilska društva in o programih dela za strokovno izobraževanje članstva. Mnoga gasilska društva bi si predvsem želela nakupiti vso tisto opremo, ki jo še pogrešajo v svojih domovih in ki lahko odlično služi ob morebitni nesreči.

RADIO

SREDA, 3. februarja

8.05 Pojo inozemski pevski zbori; 9.00 Jezikovni pogovori (ponov.); 9.40 Zabavni orkester RTV Ljubljana; 11.00 Od valčka do sambe; 11.30 Oddaja za cicibane; 12.25 Pisani zvoki z dravskega polja; 12.45 Pet popevk za pet pevcev; 13.30 Trio orglic Andreja Blumauerja; 13.45 Zabaval vas bo ansambel Mojmira Sepeta; 15.40 Novost na knjižni polici – Zsolt Harsanyi: Madžarska rapsodija; 17.10 Sestanek ob petih; 17.30 Veliki zabavni orkester – znane melodije; 18.45 Domače aktualnosti; 20.00 Ali jih poznate? (Glasbena oddaja z nagrado.)

ČETRTEK, 4. februarja

8.05 Ali vam ugaja? (Zabavna glasba); 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo – Ivan Cankar: Iz moje samotne grenke mladosti; 9.45 Od popevke do popevke; 11.00 Med romancami in rapsodijami; 12.00 Pri Logarskih fantih; 12.25 Vesele citre; 12.40 Narodne in ponarodele v priredbi Vlada Goloba; 14.00 Od tu in tam; 15.40 S knjižnega trga; 16.45 Lepe melodije; 17.10 Kako bom ljubila . . . (Slovenske narodne pesmi poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška); 17.30 Plesni zvoki iz studiov evropskih radijskih postaj; 18.45 Radijska univerza – dr. Stanko Lajovic: Organizirani odmori pri delu prispevajo k večji storilnosti; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 5. februarja

8.05 Slovenske narodne v priredbi za moške in mešane zbore; 9.20 Italijanske popevke; 10.10 V ritmu Latinske Amerike; 11.00 Melodije na tekočem traku; 11.30 Družina in dom; 11.45 Narodne poje Jože Gašperšič, spremlja Avgust Stanko; 13.50 Igra Kmečka godba; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo – Pojte z nami; 15.40 Iz svetovne književnosti – Jurij Kozakov: Nikiškine skrivnosti; 17.10 Razgovor z volivci; 17.40 Poje Moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja; 18.00 Clovek in zdravje; 20.00 Ameriški pevec Johny Mathias; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled.

SOBOTA, 6. februarja

8.05 Danilo Bučar: Belokranjske pisanice; 8.30 Melodije, ki jih radi poslušate; 9.25 Poje moški zbor »France Prešeren« iz Kranja; 11.00 V ritmu današnjih dni; 11.50 Deset minut s Štirimi fanti; 12.25 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 12.45 Četrt ure z zabavnim orkestrom Helmut Zacharias; 13.30 Od vasi do vasi; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Na platnu smo videli; 16.00 Slovenska pesem od romantike do danes; 16.30 Napevi za dobro voljo; 18.00 Jezikovni pogovori; 20.00 V svetu opernih melodij.

NEDELJA, 7. februarja

7.35 Narodni in domači napevi; 8.00 Mladinska radijska igra – Maurice Materlinck: Sinja ptica; 9.00 Z glasbo v novi teden; 10.00 Še pomnite, tovariši . . . Ivan Jurač – Tone Ikovic: Na Svinjski planini – II. del; 10.30 Pihalni orkester p. v. Rudolfa Stariča; 11.00 Kaleidoskop za zabavo; 11.30 Reportaža – Nace Grom: Pohorski mozaik; 13.30 Za našo vas; 15.30 Popularne operne arije; 16.00 Šestdeset minut športa in glasbe; 17.00 Prijatli, obrodile so trte vince nam sladko – zbori in samospevi; 17.30 Radijska igra – Večer z Antonom Pavlovičem Čehovom (ponovitev); 20.05 Izberite melodijo tedna (Zabavna glasbena oddaja z nagrado).

PONEDELJEK, 8. februarja

8.05 Dve glasbeni pravljici; 8.40 Pesmi in priredbe Danila Bučarja poje Gorenjski vokalni kvintet; 9.20 Spektrum zabavnih melodij; 10.40 Intermezzo z godali; 11.30 Oddaja za otroke; 12.00 Na harmoniko igra Avgust Stanko; 13.30 Pesmi naših manjšin; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Listi iz domače književnosti – Dr. France Prešeren: Nova pisarija; 17.10 Srečno vožnjo! (šoferjem na pot); 18.30 Športni tednik; 20.00 Portreti z Broodwaya.

TOREK, 9. februarja

8.05 Znane melodije v priredbah zaklavir; 8.35 Popevke na tekočem traku; 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo – Potolčeni Kremoh; 10.10 Izberite melodijo tedna! (Zabavno glasbena oddaja z nagrado); 11.30 Majhni zabavni ansambli; 12.00 Alpski zvoki; 12.25 Domače pesmi iz zamejstva; 12.45 Poje moški zbor »Zarja« Svoboda-Center iz Trbovelj p. v. Jožeta Škrinjarja; 13.50 Valčki in polke Johanna Straussa; 14.35 Mali ansambli igrajo po domače; 16.00 Izbrali smo za vas; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.55 Ruske narodne pesmi poje zbor Donskih kozakov p. v. Sergeja Žarova.

REZERVIRANO ZA ŠPORT

Obračun košarkarjev

Letošnji občni zbor se je precej razlikoval od lanskega. Ugotovili so namreč velik uspeh. Že sam kratek pogled v dvoranico, kjer so se zbrali košarkarji, je nudil prijetno presenečenje kajti ta športni kolektiv je temeljito spremenil svojo fiziognomijo. Mladina, naraščaj, skratka: čimveč mladine privabiti v športno življenje, je njihova prva skrb. Sekcija je lani štela 35 članov, letos pa je njeno število naraslo na 83. O nekaterih drugih uspehih pa lahko napišemo tole:

Člani so z doseženim 5. mestom v republiški ligi dosegli uspeh, saj je namreč nekaj njihovih kvalitetnih igralcev v JLA in so zaradi tega imeli težje pogoje. Posebno pohvalno pa je, da niti pri članih niti pri drugih ekipah ni bilo nobenih disciplinskih prekrškov. Če bodo košarkarji še malce bolj skrbeli za disciplino pri obisku treningov, lahko res upajo na še večje uspehe.

Mladinska vrsta je dosegla lep napredek toda letos se hoče razširiti, da bi imela čim več igralcev, sposobnih za ligaško petorko. Ne smemo pa pozabiti uspeha pionirjev, ki kljub temu, da so fizično slabši, sodijo med najboljša moštva v Sloveniji. To se pravi, da je imela lanska pionirska šola v košarki uspeh, in zato bo odbor še nadalje na tak način skrbel za naraščaj. – Mladinke so v tako kratkem času precej napredovale v kvaliteti, posebno če upoštevamo, da košarkarski šport potrebuje znatno več časa kot kakšna druga športna veja. Zdaj tekmujejo v zimski ligi, in sicer v konkurenci članic, kjer bodo lahko mnogo pridobile.

To so uspehi. Toda pri tem imajo dosti težav. Največ seveda okrog vodilnega oganizacijskega in tehničnega kadra, zato ponovno kličejo – na pomoč! Sicer pa so košarkarji znani po svoji žilavosti in iznajdljivosti. V odbor so izvolili same mlade ljudi, ki bodo razen vaj in tekem opravljali še različne funkcije, tako da bo zlahka steklo naprej.

Razprava je potekala še okrog drugih problemov o aktivih in krožkih na šolah, o športni vzgoji ter osnovni vzgoji košarke, kjer bi morda partizan lahko precej pomagal, skratka – največ je bilo govorjenja o naraščaju. Če bodo svoje sklepe izvršili, bodo drugo leto lahko res ponosni na svoje delo.

ROKOMETAŠEM SE OBETAJO LEPŠI ČASI

saj se je ta igra razširila na šolah, kjer učenci dobijo nekaj osnovnega znanja in zato sekciji gotovo ne bo težko skrbeti za njihovo izpopolnitev. Lokalna liga, kjer bodo lahko nastopila v konkurenci šolska moštva, je gotovo dobra zamisel, saj bo lahko mnogo koristila razvoju rokometa v naši dolini.

Ligaška ekipa je dosegla precej lepih uspehov, žal pa je nekaj točk po nepotrebnem ostalo konkurentom predvsem zaradi podcenjevanja in neresnosti. Rokomet je v preteklem letu v Sloveniji lepo napredoval, saj so vse sekcije, ki tekmujejo v slovenski ligi, znatno pridobile na kvaliteti in so tudi v močeh precej izenačene. Zato bo treba znatno več dela, pa tudi treninga moštva bi bilo umestno posvetiti temu razvoju, če nočemo, da bi s počasno in umirjeno igro padli pod povpreček slovenske kvalitete. Fantje so se o tem resno pomenili, zato lahko pričakujemo prav zaradi požrtvovalnosti in discipline igralcev lepše uspehe. Menda še največji problem pa je neaktivnost starejših rokometašev, ki bi lahko pomagali pri tehnični izvedbi programa. Včasih, ko je NK Rudar imel samo eno sekcijo, je bilo morda laže, zdaj pa eden sam res ne zmore vsega.

Zelo lep uspeh je dosegla ženska ekipa, ki je po 6-mesečnem obstoju tekmovala v ligi ljubljanskega okraja in je trenutno na 1. mestu. Če upoštevamo dejstvo, da so razen treh igralk vse ostale začetnice, je to res pohvale vreden napredek ter upamo, da se bodo potrudile tudi v spomladanskem delu tekmovanja, saj bi tako lahko z uspehom v kvalifikacijskih tekmah naši revirji imeli svojega zastopnika v slovenski ligi tudi v ženski konkurenci. To pa bi gotovo zaslužili.

KEGLJAŠKI BOJ V LJUBLJANI

V nedeljo se bo pričelo kegljaško prvenstvo Slovenije moških ekip v mednarodnem slogu 8 x 200 mešano. Tako so posamezni klubi izkoristili prosti termin in napravili več tekmovanj, in sicer v Mariboru in Ljubljani. V Ljubljani so organizirali šesteroboj, na katerem so sodelovala moštva Gradisa, Domžal, Ljubljane, Zvezde in Rakeka ter Rudar iz Trbovelj.

Najboljši uspeh je dosegla ekipa Gradisa, namreč 6625 podrtih klinov ter povpreček 828,1 na moža. Rudar je bil drugi in so Trboveljčani prevrnili 6446 kegljev (Naroglav 809, Rajtmajer 774, Podbregar 787, Špec 815, Blatnik 793, Gorenc 802, Drnovšek 818 in Jereb 848).

MALI OGLASI

Sobo, opremljeno ali neopremljeno, išče za svojega projektanta — Investicijski biro, Trbovlje.

Iščem gospodinjsko pomočnico k tričlanski družini. — Naslov v upravi lista.

Ugodno prodam štedilnik »Plamen«. — Naslov v upravi lista.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega ljubljenega moža, očeta in starega očeta

IVANA PEČNIKA

rudarja v pokoju,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu bili v življenju dobri, ga spoštovali in ljubili.

Prekrasni venci sosedov, ZVVI, Zlatarstva, Komunale, ObLO in ostalih ter iskrene poslovilne besede in pretresljive pesmi – žalostinke godbe, so nas globoko ganile.

Zahvaljujemo se vsem za izrečeno in tiho sožalje ter vsem, ki so tako številno spremili dragega pokojnika k njegovemu poslednjemu počitku.

Trbovlje, 1. februarja 1960.

Žalujoči sorodniki

VODSTVA SINDIKALNIH PODRUŽNIC

ki še nimajo v svojih kolektivih poverjenikov Prešernove družbe,

VABIMO

da čimprej izberejo prizadevne člane, ki bi bili voljni posredovati delovnim ljudem najbolj cenene in kvalitetne knjižne izdaje Prešernove družbe.

Njihove naslove pošiljajte upravi v Ljubljano, Erjavčeva 14-a.

PREŠERNOVA DRUŽBA

OBVESTILO

Da bi povečali storilnost uslužbencev in s tem omogočili zavarovancem hitrejše uveljavljanje pravic iz socialnega zavarovanja, obveščamo vse zavarovance, da bomo OD 1. FEBRUARJA 1960 dalje sprejemali stranke le v uradnih dnevih, in sicer v PONEDELJKIH IN PETKIH OD 8. DO 12. URE.

Pravico do ortopedskih pripomočkov in prijave v zavarovanje bodo lahko uveljavljali zavarovanci tudi odslej vsak dan od 8. do 12. ure.

Informacije o pokojninskih in invalidskih zadevah lahko dobijo zavarovanci ob uradnih dnevih samo v sobi št. 50-I, vse obrazce v zvezi s pokojninami in invalidninami pa vsak dan v vložišču, soba št. 53-I.

Ponovno opozarjamo vse zavarovance na našo pravno posvetovalnico, v kateri lahko dobijo informacije o vseh vprašanjih socialnega zavarovanja. Poslovalnica posluje VSAKO SREDO OD 16. DO 19. URE V SOBI ŠT. 92-III.

OKRAJNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

LJUBLJANA, Miklošičeva 24

OBVESTILO

V četrtek, 11. februarja 1960 bo gostovalo v gledališki dvorani Delavskega doma Slovensko ljudsko gledališče iz Celja s komedijo C. Goldonija: »PREBRISANA VDOVA«. Predstava ob 16. uri bo za mladino, ob 20. uri pa za večerni abonma. Proste vstopnice so v prodaji pri blagajni Delavskega doma. — Vabimo vas, da si duhovito komedijo, ki se izvaja prvič v Jugoslaviji, za gotovo ogledate.

UPRAVA DELAVSKEGA DOMA TRBOVLJE

OD SREDE DO SREDE

ROJSTVA

BREŽICE: Pavla PAVLIČ, Poklek 39, hčerko; Hilda-Marija LAHARNAR, Ledina 94, hčerko; Anica JUDEŽ, Videm-Krško, Cesta krških žrtev 44, hčerko; Ivanka UREK, Glogovbrod 7, hčerko; Marija RACIC, Vihre 31, hčerko; Vera RAITER Šenkovec 22, hčerko; Ljubica ŠEPAT, Sv. Križ 33 a, hčerko; Marica STEVIČ, Hrastine 29, hčerko; Štefica BRUNOVIČ, Samobor, sina; Alojzija BOŽIČ Videm-Krško, Nova Resa 26, sina; Radmila STANKOVIČ, Brežice-Cankarjeva 22, sina; Marija ŠINKO, Sv. Križ 14, hčerko; Ivanka VOGRINC, Cundrovec 4, hčerko; Valburga-Antonija BOŽIČ, Prušnja vas 11, hčerko; Marija KOSTEVC, Podgorje 64, hčerko; Marija STAJNKO, Sv. Križ, sina; Ivanka BAVČEVIČ, Brežice-Cankarjeva 15, sina.

TRBOVLJE: Joža CUKJATI, Zagorje, sina; Marija ZUPAN, Trbovlje hčerko; Marija ŠIMERL, Hrastnik, sina; Gizela POTOČIN, Hrastnik, sina; Anica SLADIČ, Trbovlje, sina; Erika RAJŠEK, Trbovlje, hčerko; Danica KAJNC, Hrastnik, hčerko; Silva KREŽE, Hrastnik, hčerko; Slavi ZAGOŽAN, Hrastnik, hčerko.

POROKE

BREŽICE: Porok ni bilo.

TRBOVLJE: MILAN KOVAČ, ključavničar iz Trbovelj in VERA POŽUN, natakarica iz Trbovelj; GVIDO BRICL, delavec iz Trbovelj in MARIJA CESTNIK, delavka iz Trbovelj; FRANC POUH, elektrovarilec iz Trbovelj in FRANČIŠKA SIMONČIČ delavka iz Trbovelj; VALENTIN KRAMŽAR, delavec iz Trbovelj in LJUDMILA BRINOVEC, delavka iz Trbovelj.

SMRTI

BREŽICE: Marija PETAN, Arto 18, stara 76 let; Jožefa REMIH, roj. Colner iz Sremiča 9, stara 39 let; Štefica POJE, roj. Petruša iz Strmca 23, stara 31 let; Franc ČERNOŠ iz Šentlenarta 2, star 89 let.

TRBOVLJE: Janez SMODIŠ iz Trbovelj, star 28 let; Frančiška PIVEC, roj. Doberšek iz Trbovelj stara 85 let; Ivan ŽALAR iz Trbovelj, star 63 let; Janez KALUŽA iz Hrastnika, star 70 let; Jakob ČERNE iz Trbovelj, star 77 let; Janez PEČNIK iz Trbovelj, star 81 let.

KINO

»DELAVSKI DOM« V TRBOVLJAH: 3. in 4. februarja jugoslovanski film »RAZPOKA V RAJU«; od 5. do 8. februarja ameriški barvasti film »DIV« — I. del; od 9. do 11. februarja amer. film »DIV« — II. del.

»SVOBODA« TRBOVLJE II: 3. februarja ameriški barvasti kinoskop. film »VERA CRUZ«; 4. februarja ameriški film »BESTIJA«; od 5. do 8. februarja ameriški barvasti vistavision film »DEVJI CROKET IN PIRATI«; 9. in 10. februarja italijanski film »MOJ DRUGI OČE«.

»SVOBODA — ZASAVJE« V TRBOVLJAH: od 6. do 8. februarja ameriški film »BEG IZ GUYANE«; od 13. do 15. februarja jugoslovanski barvasti film »EDINI IZHOD«. — Predstave v soboto in nedeljo ob 17. in 19.15, v ponedeljek ob 17. uri, za mladino v nedeljo ob 15. uri.

OBVESTILO

Delavska univerza v Trbovljah sporoča vsem gospodarskim organizacijam in ustanovam ter prebivalstvu občine, da je njen sedež na Trgu revolucije št. 11 in sicer začasno v prostorih občinskega sindikalnega sveta (v stavbi »stara graščina«.

Naročajte se na »Zasavski tednik«

OBVESTILO

Podružnica socialnega zavarovanja Trbovlje se bo 6. februarja 1960 preselila v upravno poslopje občine Trbovlje, v prostore, kjer je bil prej vojni odsek.

Za poslovanje s strankami sta določena dva uradna dneva v tednu, in sicer vsak torek in petek od 8. do 13. ure. Zavarovanci naj to upoštevajo in prihajajo na podružnico le ob uradnih urah. V nujnih primerih bodo sprejete stranke tudi v ostalih dneh.

Tudi za izpostavo socialnega zavarovanja v Hrastniku se uvajata kot uradna dneva torek in petek v istih urah. Zavarovanci in upokojenci iz Hrastnika naj to upoštevajo.

UPRAVA

Josip Jurčič: ROKOVNJAČI

Riše: M. Batista

85. – Istega popoldne sta sedela v Joštovi krčmi Tonček in bivši brdski pisar. Obema so gorela tla pod nogami in ugibala sta, kako bi izmaknila glavo iz zanke. Tonček je prihajal z Mozolovine, kjer je moral naročiti Polonici, naj bo pripravljena, ker jo bo Nande čakal. Oba, pisar in Tonček, sta zaslutila, da jim hoče Groga ubežati, saj ga je pisar prav danes videl, kako spravlja svoje stvari in denar. »Hm, na avstrijsko jo misli pobrisati, tam se prokleto malo menijo za tičke«

86. – Nekaj časa sedita in razmišljata o neprijetnem položaju.

Pa se spomni pisar današnjega biričevega oklica, da Francozi ponujajo za nagrado 500 frankov tistemu ki bi vedel kaj bolj natančnega o roparjih; če pa ve, kako bi se ujel njihov vodja, dobi 1000 frankov, povrhu pa še kaznovan ne bo, če je bil sam pri tistem delu.

Hitro sta ugotovila, da sta istih misli. Pisar predlaga, naj gre Tonček k Poljaku, ker ta njega ne pozna, dobiček pa si delita.

87. – V Kamniku je odšel Tonček k Gavriču in zahteval oskrbnika. Pisar pa je ostal na trgu in zamrmral: »Haha, dva ptička v eno zanko! Bom že poskrbel, da ne bo treba deliti tistih tisoč frankov.«

Ko je pisar videl, da se je oskrbnik z ženo odpeljal proti Kolovcu, je pohitel k komisarju Muleju in ovadil Tončka, da je obesil Vernazza. Pa tudi komisar je bil previden — pridržal je tudi pisarja v zaporu.

88. – V tistem trenutku, ko sta naša poštenjakoviča zapustila Joštovo krčmo in izginila za oglom, se je priplazil gostilničar iz zgornje shrambe, ki je bila tik nad gostilniško sobo, ter stopil na dvorišče.

»Čakajta, vraga!« je dejal tiho, »vama bom že zmedel to spletko.« Pobral je debel drenov cepec in krenil ob Bistrici navzgor proti planinam.

NAPISANO ZA VAS

ŽIVI POKOPANI

— Ko bom umrl in ko me boste položili v krsto, hočem, da mi daste v usta dozo močnega strupa...

Ni tu beseda o čudaku. To je povedal neki premožen, poslovni človek srednjih let, odličnega zdravja. In kot vsako drugo delo, je prav tako pazljivo sestavil oporoko in jo predal svojemu advokatu.

Oporoko je treba izvršiti po moji smrti, a posebno paziti na prvo željo. Njegova smrt ne bo podobna navadni smrti. Ne gre za umor, nesrečo ali samomor. Ta človek je natanko označil redosled, po katerem naj resnično vidijo, da je mrtev: a) zdravnik bo dognal smrt; b) tedaj naj začnejo z umetnim dihanjem; c) 48 ur naj se na njegovem telesu opravljajo eksperimenti, da bi videli, če morda le še ni živ; d) končno, ko ga bodo prenesli v mrtvašnico in ko bodo vsi poskusi, da se mu vrne življenje brezuspešni, naj mu dajo strup, da bo dvojno zavarovan.

Ta človek nima niti enega samega razloga več kot vsak drugi, da se boji, da ga bodo živega pokopali. On ve, da so se take stvari dogajale in noče, da bi se kaj podobnega njemu zgodilo.

Evo primera Mary Martinove iz Adelaide v Avstraliji, ki je živela nad sto let! Pravzaprav je imela ženska srečo. Ko se je v Avstraliji začela »zlata mrzlica«, ji je bilo sedem let. Obolela je in umrla. Položili so jo v krsto. Njen oče se je jokajoč približal krsti, da bi jo še enkrat pogledal, preden bodo zabili krsto. Toda ko je bliže pogledal v krsto, je opazil, da se je hči premaknila. To je bil skoro neopazen premik z roko. To bi končno lahko bil samo plod njegovih živcev. Toda on ni hotel ničesar prepustiti naključju. Čeprav je vedel, da ga lahko imajo za blazneža, je poklical zdravnika in mu povedal, kaj je videl.

Deklico so vzdignili iz krste, jo zbudili skoro iz mrtve nezavesti in živela je potem nad sto let. Nihče ne ve, kolikšen je odstotek živih zakopanih. Samo po krstah, ki so jih potem vzdignili iz zemlje, vedo, da se kaj takega dogaja.

Vemo, da ti nesrečniki niso bili namerno živi pokopani. Pred pokopom ti sploh niso bili mrtvi, marveč so bili v taki globoki nezavesti, da je to prevarilo celo medicinske strokovnjake, da so jih proglasili za mrtve.

Nekateri strokovnjaki so poskušali oceniti število takih primerov. — Najmanj 2000 — je dejal neki francoski zdravnik. V osemnajstih letih je naštel zdravnik 1500 primerov. A neki ameriški zdravnik je dejal: — Vsakih 24 ur pokopljejo živega človeka v ZDA. Samo zdravnik Karel Sekstus ni ocenjeval na oko. Ostali so ocenjevali število, računajoč po času, vendar je tu le beseda o možnostih, ne pa o stvarnih primerih.

Toda pred leti je pariški »Figaro« priobčil sestavek o teh primerih. V dveh tednih je ta časnik prejel nad 500 pisem, katerih pisci so doživeli to usodo, da so jih žive pokopali ali pa so osebno vedeli za take primere. Povsem razumljivo, da se samo po sebi postavlja vprašanje: toda če so bili živi pokopani, kako so mogli o tem pisati? Vsi ti, ki so pisali pisma, so imeli srečo. Preden so jih pokopali, so ugotovili, da žive. V Kentu, v Angliji, sta dva dečka, ki sta se igrala na pokopališču, iznenada zaslišala neke šume, ki so prihajali iz bližnje grobnice. Ustrašila sta se in pohitela k čuvaju. Varuh je prišel h grobnici, misleč, da bo našel grobnico oskrunjeno. Namesto tega pa je ugotovil, da je ženska, ki so jo tisti dan pokopali, oživela in si v strašni agoniji zgrizla nohte, izpulila vse lase in si spraskala obraz. Po nekaj urah se je zavedla.

V Avstraliji je neki študent medicine za stavo izkopal nekega mrliča pokopanega tistega dne, ga prenesel na svoj dom in ga položil na zofo in šel po prijatelje, s katerimi je stavil.

Ko so prišli, so komaj mogli verjeti svojim očem: človek je imel odprte oči, polnih strahu in groze. Človek je v topli sobi oživel in se prebudil iz transa.

Kraj preteklega stoletja je neki ugledni avstralski časnik priobčil primer misijonarja Schwarza.

Misijonar je delal v Indiji, kjer je tudi umrl. Položili so ga v krsto in ob pogrebu so njegovi prijatelji misijonarji zapeli njegovo najlubšo pesem. Glasovi pesmi so prodrli do njegovih čutil in ga prebudili. Mrtvi misijonar se je usedel in začudeno gledal naokrog. Takih primerov je na stotine.

Zanimiv je uradno potrjen primer deklice, ki je bila v transu in se prebudila šele v krsti. Povedala je, da je slišala in videla vse, kar so ljudje okrog nje počeli, toda bila je paralizirana in ni mogla pokazati, da živi. Vedela je, da jo bodo živo pokopali, ali ni mogla niti malo storiti, da bi pokazala, da živi, vse do usodnega trenutka, ko so jo po čudnem naključju rešili.

Ni dvoma, da bi zgodovina o tem spregovorila strašne povesti. Toda vse te storije so stare in izvirajo iz časov, ko medicinska znanost še ni bila tako razvita kot danes. Največkrat je bila tu po sredi katalepsija, stanje, o katerem danes mnogo več vemo kot nekdaj. Danes so znane mnogo bolj zanesljive metode za proglašenje smrti, in je mnogo manj nevarnosti, da bi nekoga proglasili za mrtvega, a bi bil še živ.

Tipična katalepsija je primer »smrti« misijonarja Schwarza, ki je bil resnično mrtev za vse svoje bližnje — dokler ga ni petje dobro znane pesmi zbudilo iz transa. In ravno v tem petju je problem: katalepsija je tako dobra imitacija smrti kot se lahko želi. Dihanje povsem prestane: telo je neobčutljivo za bolečine; včasih posamezni deli telesa sploh ne krvavijo, namreč včasih je lahko način ugotavljanja smrti tudi tak, da se v telo vseka ranjca, a ne teče kri.

OD VSEPOVSOD

LOKOMOTIVA Z ZRAČNIM VIJAKOM

Ameriška tovarna Keritz-Right je izdelala prvo lokomotivo, ki jo poganja zračni vijak. Lokomotiva ima vgrajen močan motor, ki je precej podoben letalskemu, vozi pa kompozicijo treh vagonov, v katerih je prostora za 276 potnikov s prtljago. Kompozicija doseže hitrost do 480 kilometrov na uro.

OGREVANJE S »HLADNO PARO«

Nemški inženirji so izdelali načrt, po katerem bi bilo mogoče ogrevati prostore v notrajnost velikih zgradb na povsem nov način: namesto dosedanjega »centralnega« gretja, pri katerem se grejejo radiatorji s paro ali z vročim zrakom, naj bi za gretje radiatorjev po novem načinu uporabili kemijsko spojino diklor-tetra-fluor-etan. To spojino z gretjem spremenijo v paro, ki jo potem napeljejo po ceveh skozi radiatorje. Prednost, ki naj bi jo imelo ogrevanje s to kemično spojino, leži v tem, da se diklor-tetra-fluor-etan uparja mnogo hitreje kot pa voda in da je zato z novim načinom gretja moč segreti prostor do zaželene temperature okoli sedemkrat hitreje kot z dosedanjim »centralnim« gretjem.

ZA PONESREČENCE NA MORJU

Ameriška firma »General Motors« je za ponesrečence na morju izdelala posebno žarnico, ki se prižge takoj, ko pride v stik z morsko vodo. Izvor napajanja je poseben galvanski element, sestavljen iz grla žarnice in iz specialne elektrode, ki je ovita okrog grla, vlogo elektrolita pa ima morska voda. Ko plava na površini morja, lahko ta žarnica gori nepretrgoma eno uro, kar omogoča ponoči laže reševanje ponesrečencev.

10.000 TON DNEVNO

Znana zahodnonemška petrolejska družba ESSO je zgradila v Köln-Merkenchu rafinerijo, ki predela 3,5 milijona ton nafte letno ali 10.000 ton na dan. Delo v rafineriji pa opravlja samo 450 delavcev. Rafinerija je v celoti veljala okrog 235 milijonov zahodnonemških mark, kar pomeni investicija v višini 7,5 milijonov dinarjev na vsako delovno mesto.

Avtomatizacija v industriji torej res daje vidne uspehe — poceni pa ni...

PENASTI ALUMINIJ

V eksperimentalnem metalurškem inštitutu v ZDA so izdelali penasti aluminij. Njegova notranjost je luknjičava, od tod tudi ime, medtem ko je zunanja površina popolnoma gladka. Odlika novega aluminija je v tem, da je 10-krat lažji od navadnega, ne da bi se zaradi tega zmanjšala odpornost proti pritiskom. Iznajditelj penastega aluminija inženir Burkston meni, da bi z isto metodo lahko izdelali tudi druge penaste kovine.

ZNANA FILMSKA IGRALKA AUDREY HEPBURNE

JEAN GABIN IN FRANCOISE ARNOUL V FILMU »FRANCOSKI CAN-CAN«

Tako bo na Luni!

Čeprav imajo Američani za sedaj še mnogo prešibke rakete, da bi jih poslali s posadko na Luno, pa vendar marljivo raziskujejo pogoje, v katerih bodo na največjem Zemljinem satelitu živeli prvi ljudje. Prav zato so tudi zgradili veliko jekleno kroglo s premerom 20,7 m, ki jo tri vodoravne pregrade delijo v štiri nadstropja. Docela spodaj je strojni oddelek, nad njim spalnice in jedilnice za moštvo, še višje hlevi za živali, laboratoriji in luči za »umetno sonce«, v najvišjem nadstropju pa hidrokulture zelenjave in alg.

Vsa štiri nadstropja veže navpičen jašek z lestvijo. Celotna krogla je v drugi, še večji krogli, med obema pa je prostor brez zraka. Zato lahko pridejo možje iz notranje krogle le preko posebne zapore in v oblekah za vesolje. V praznem prostoru med obema kroglama opravljajo potem različna dela, ki naj pokažejo uporabnost sedaj izdelanih oblek za vesolje.

Za sedaj prejema krogla energijo še od zunaj, kasneje pa bodo vanjo vgradili atomski reaktor ali pa pretvornik sončne v električno energijo.

Planirajte letni dopust v avgustu, kajti

OSKAR Vas popelje brezplačno na olimpiado v Rim!

Kako? Enostavno! Potrebno je le, da kupite detergent OSKAR, novi, visokokvalitetni in izredno poceni detergent za pranje belega in pisanega perila. Z njim si kupite možnost, da avgusta brezplačno potujete na letošnjo olimpiado v Rim. V vsakem zavitku detergenta OSKAR je po ena fotografija olimpijskih tekmovalcev. Vsakdo, ki v zavitku najde fotografijo jugoslovanskega olimpijskega tekmovalca STANKA LORGERJA, je dobitnik brezplačnega potovanja na olimpiado.

Zbrane fotografije ostalih rekorderjev od štev. 1 do 10 vas bodo vključile v veliko nagradno igro z bogatimi dobitki!

Fotografije STANKA LORGERJA in ostalih olimpijskih rekorderjev bodo krožile v vseh zavitkih detergenta OSKAR do 15. junija 1960. Imena dobitnikov potovanja na olimpiado bodo postopoma objavljena do 1. julija letos. Potovanje bo organizirano iz Maribora v mesecu avgustu. Žrebanje ostalih dobitkov bo prav tako avgusta v Mariboru.

TOVARNA ZLATOROG, proizvajalec novega detergenta OSKAR in organizator tega edinstvenega natečaja, je prepričana, da bosta kvaliteta in cena detergenta OSKAR navdušili vsako gospodinjo, vsako gospodinjstvo, potovanje na olimpiado in drugi dobitki pa bodo osrečili marsikatero družino!

Kako je danes s staranjem

Največji odstotek starih ljudi je v vzhodni Srbiji

Statističarji se v zadnjih časih ukvarjajo z neko prav privlačno temo — namreč v koliko se počasneje staramo. Za to stvar je dovolj razlogov, da o njej pišemo, in to ne samo v literaturi, ampak tudi v časopisih, odkar so ti začeli pisati, da je že na poti kakšno zdravilo, ki bo staranje zaustavilo. (Spomnimo se samo dognanj znamenite zdravnice Aslan iz Bukarešte). Vendar to ni namen tega kratkega sestavka ampak gre za tako imenovano »kronološko staranje ljudi« na svetu, kakor temu pravijo strokovnjaki, ki proučujejo in zasledujejo proces staranja.

Človeško življenje se vedno bolj podaljšuje, kar tudi v naši državi natančno zapisujemo. Na splošno je pri nas umiranje v opadanju, toda podatki iz ožje Srbije nam povedo, da se je tamkaj umrljivost od približno 25 odstotkov iz leta 1890 sedaj že znižala za več kot polovico.

Največje število starih ljudi je v Sloveniji, Črni gori in Vojvodini. V celi državi je nekako okrog 9 odstotkov prebivalcev starejših od 60 let. Medtem pa znaša to število v Sloveniji 11, v Črni gori 10,4, v Vojvodini 10,7, Hrvatski 10,25, v ožji Srbiji 8,91, v Makedoniji 79 in v Bosni in Hercegovini 5,20 odstotkov, so Vojvodina, Slovenija in Hrvatska v tem pogledu na nivoju Italije, Holandije, Finske in Portugalske. Tudi v teh državah imajo enak odstotek ljudi, starih nad šestdeset let.

Proučujoč sestav prebivalstva v ožji Srbiji (brez Sandžaka), so strokovnjaki opazili, da se odstotek skupine ljudi, starejših kot 60 let, veča v hitrem tempu. Opazovanje po regionalni strukturi kaže mnogo izrazitejši tempo staranja v vzhodni Srbiji, a znatno manjši na območju Južne Morave. Po vsem sodeč je v vzhodni Srbiji odločujoč činitelj v procesu staranja nizko število rojstev. Že več desetletij v tem delu Srbije opažajo, da se v družinah rodi največ po eden ali dva otroka. Ta proces se polagoma širi v Šumadiji, pa celo v Južni Moravi, kar so ugotovili s povpraševanjem po občinah in okrajih teh predelov Srbije. Zanimivo je poudariti, da se je odstotek ljudi, starejših kot 60 let, v vzhodni Srbiji povzpel od 4,8 odstotkov leta 1890 na 12 odstotkov pred nekaj leti. Po vsem sodeč je največji odstotek najstarejših ljudi v naši državi v vzhodni Srbiji. Strokovnjaki pravijo, da je ta del Srbije zajel »proces staranja«.

Po drugi svetovni vojni je odstotek starejših ljudi, računajoč število celokupnega prebivalstva v državi, po popisu večji po letu 1953 kot pa po popisu leta 1948. To nam daje pravico na sklep, da proces staranja pričenja zajemati našo državo šele po drugi svetovni vojni. Pred vojno te tendence ni bilo opaziti.

(S. S.)

ROMAN V NADALJEVANJIH

Skrivnost dveh bratov 12

Njegove misli pa so se povrnile k edinemu upu — odkritju chelfordskega zaklada. Če bodo ta zaklad odkrili, potem se bo Gilderju lahko smejal v pest, nadomestil pa tudi sestri zapravljeno premoženje. Proti vsem se bo tedaj lahko zavaroval, kajti kakšen pritisk bo pač Gilder mogel izvajati proti njemu, če bo tiste štiri menice lahko plačal? Slamnata bilka je bila, katere se je oprijel... Na drugi strani pa premetene Mary Wenner ne more šteti med ženske, ki bi svojo zgodbo pripovedovale le iz želje po senzaciji.

Pot k hiši Wilow se je vila vzdolž parka na meji Fossawaya. Arthur Gine je videl tisti razpadli lok, ki se je rdeče svetlikal ob zahajajočem soncu, nekak ognjen vprašaj, ki se je ujemal z njegovimi občutki dvomov in upov.

Ko je prišel domov, je stopil takoj v spalnico, da se preobleče za večerjo. Ko je bil spet sam, se je počutil bolj svoboden. Bil je dobre volje. Ali ni bil norec, da Leslie ni povedal resnice...? Da, po kosilu ji bo v ugodnem trenutku pojasnil položaj.

Toda Mary Wenner? Petnajst ton zlata...! Petnajst!

16.

V njegovo neznansko veselje je bila Leslie med večerjo izredno dobre volje. Kazalo je, da je na doživljaj s Fabrianom Gilderjem pozabila.

»Veliko uslugo mi lahko napraviš, draga sestrica,« je prosil, ko je bila na mizi že črna kava. »Se spominjaš Harryjeve tajnice Mary Wenner?«

»Seveda. Dick je ni mogel. Zadnjič mi je pravil...«

»Naj te zlodej vzame! Ali naj svoje življenje uredíva po njegovem okusu?« In ko je opazil, da ga sestra začudeno gleda, hlastno pristavi: »Oprosti, prosim, moji živci niso v redu.«

»Kaj je torej z Mary Wenner?«

»Prosil bi te, če bi jo konec tedna povabila k nam. Kopico dela imam, ona pa je izvrstna stenotipistinja.«

»Zakaj pa ne?« je rekla Leslie. »Povej mi njen naslov, da ji bom lahko pisala. Dick je v glavnem ne more zaradi ljubimkanja s Harryjem.«

»Nanj je že skoraj popolnoma pozabila. Povedati ti moram, da imam to dekle prav rad. Seveda ni dama, toda dama je danes zelo dvomljiv, skoraj že nepomemben pojem... Na svidenje, Leslie, imam še delo!«

Če je morala Leslie kak večer preživeti sama, ji je bilo dolgčas. Danes pa se je nabralo toliko stvari, ki jih je treba premisliti in v glavi spraviti v red, da se je samote kar veselila.

Akoravno je preteklo šele nekaj ur od tistega čudnega dogodka s Fabrianom Gilderjem, je ta doživljaj v njej vendar zbledel, kakor da ga ni bilo. Morda je ta neprijeten dogodek njene živce le uspaval, kajti ko ga je spet podoživljala, kakor se je pripetil, ni bila ne jezna ne dobre volje. Tisti prijem njegovih močnih rok! Tisti ogenj njegovih sivih oči! In Dick! Kakor da je nekaj samo ob sebi razumljivega, se je zatekla v njegovo naročje, kjer se je čutila tako varno. Ali bi bilo prav tako, če bi se tisti trenutek pojavil pred njo Harry?

Hišni zvonec je zabrnel. Pohitela je v vežo in prižgala električno luč. Za vrati je stal Dick.

»O, dobrodošli, Richard pl. Chelford!« ga je pozdravila s ceremonialno slovesnostjo, ko mu je odprla hišna vrata. »Na pol mrtva sem že od samega dolgočasja in želim si zabave.«

»Meni pa ni prav nič za zabavo,« ji je odgovoril obiskovalec, ko ga je pospremila v sprejemno sobo.

»Arthur dela. In ker si nimata kaj povedati, bova lahko ostala nemotena. Oh, Dick, bilo je nekaj čudovitega, da ste se tamkaj prav takrat pojavili!«

»Gilder vas je — kakor sem slišal — prosil za roko.«

»Vam je pravil o tem?« Globoko je vzdihnila. »Da! Pravzaprav bi si lahko čestitala! Le čemu se mu je tako neznansko mudilo?«

Preden ji je odgovoril, je izbral v škatli, ki mu jo je ponudila, cigareto in si jo prižgal.

»In prav zato, da bi stvar do kraja dognal, sem prišel semkaj. Ali vam je brat prej kaj namignil o tem?«

»Arthur tega ni vedel. Gilder je prosil, če nama lahko pokaže svoje novo stanovanje. Toda čeravno mi njegovo vabilo ni bilo všeč, sem vendar šla z bratom tjakaj.«

»Bratu na ljubo, kaj ne?«

»Oho!« je rekla veselo. »Neko mero ženske radovednosti mi morate pa že prisoditi! Stanovanja samcev so zanimiva. Dick, vaša največja napaka je, da imate tako skromno delovno sobo, spite pa najbrž kje v podstrešju.«

»Kaj mi je treba še več...? Ali je bil Arthur razjarjen, ko je zvedel, kaj je Gilder hotel od vas?«

»Mogoče. Vi sami veste, da moj brat svojih občutkov nikoli ne kaže.«

»To bi res lahko trdil o njem,« je odgovoril Dick suho. »Mu hočete sporočiti, da bi rad pet minut z njim govoril?«

Leslie ga je proseče pogledala: »Samo ne prepirajte se Dick!«

»Ne bom se. Le nekaj ga bom vprašal. Mislim, da sem upravičen, da to storim.«

»Zakaj upravičen?«

Vzdignila je svoje oči k njegovim, vendar je veke povesila, ko je v njegovem pogledu nekaj brala... Molče je odšla v vežo in potrkala na vrata Athurjeve delovne sobe.

»Kaj hoče od mene?« se je zadrl Arthur Gine. »Nesramno, da se ti obesi na vrat ponoči in v tej megli, ko ve, da imam delo.«

»Mislim, da storiš boljše, če ga sprejmeš, da se stvar spravi s sveta.« Hitro jo je pogledal.

»Kakšno stvar?«

»Ali res ne veš, Arthur?«

»Že dobro, že dobro! Pošlji ga semkaj!« je nemilostno ukazal.

17.

Ni se mu zdelo vstati s stola, ko je Dick vstopil in vrata za seboj zaprl.

»Sedite, Alford! Leslie mi je rekla, da želite z mano govoriti.«

»To ste vedeli brez nje, ker sem vam že popoldne povedal, da pridem nocoj semkaj. Gilder je vašo sestro zasnubil...«

»Da. Zvedel sem to od nje, ko sva se vračala domov.«

»In se nad tem najbrž niste niti jezili, kaj ne? Pričakujem, da boste tega človeka jutri zjutraj odslovili.«

»Za to ne vidim vzroka,« je hladno odgovoril Arthur Gine. »Če nekdo prosi za roko zalega dekleta, to vendar ni hudodelstvo. Seveda ni to mož, ki bi si ga želel za svaka.«

»Kakšen pritisk je na vas napravil?« je mirno vprašal Dick.

»Kaj hočete s tem reči?«

»Prav tisto, kar sem rekel. Vi ne bi nikdar trpeli, da Gilder dvigne oči k vaši sestri — ne glede na razžalitev, ki jo je prizadejal s tem bodoči chelfordski grofici — če vas ne bi imel v svojih krempljih tako hudo, da se vse vaše razumljivo zgražanje ne bi zrušilo pod silo nekaterih možnih posledic.«

Arthur Gine se je zatekel k norčevanju.

»Joj, kako melodramatično! Kakor v kakšnem zakotnem romanu! Seveda bi raje videl svojo sestro poročeno z vašim bratom, vendar ji ne bi delal zaprek, če bi svoje srce obesila na koga drugega.«

»Se pravi, na Gilderja, kaj ne?« Tu je Dick Alford načel vprašanje, ki je njegovega sobesednika tako hudo prizadelo, da je skočil s sedeža: »Ali gre za menice?«

»Kako... kako ste rekli?« je zajecljal odvetnik.

»Ti štiri menice, na kateri je ime mojega brata kot akceptanta ponarejeno. Videl sem jih v banki, vendar na srečo — mislim na vašo srečo! — proti njim nisem vložil pritožbe. Ko pa sem jih čez nekaj dni hotel spet videti, so bile že vnovčene — najbrž po Mr. Fabrianu Gilderju, katerega je ta reč stala nekaj preko pet tisoč funtov. Tega zneska mož prav gotovo ni žrtvoval iz golega altruizma.«

Arthur Gine je s težavo lovil sapo.

»Tudi jaz... tudi jaz sem zvedel za stvar šele danes. Denar sem potreboval za adkokatne in notarske stroške. Harry je bil takrat bolan.«

»In to je tisto, s čimer vas je Gilder zgrabil za vrat, kaj ne?«

»Če hočete vedeti, da! Alford, jaz sem uničen človek! Gilder me lahko spravi v ječo.«

(Dalje prihodnjič)